

EBA/GL/2021/05

2. juuli 2021

Suuniste kavand

sisejuhtimise kohta

1. Järgimis- ja aruandluskohustus

Nende suuniste staatus

1. See dokument sisaldab määruse (EL) nr 1093/2010 artikli 16 kohaselt väljastatud suuniseid¹. Määruse (EL) nr 1093/2010 artikli 16 lõike 3 kohaselt peavad pädevad asutused ja finantseerimisasutused, sh krediidasutused või investeerimisühingud, võtma mis tahes meetmeid, et suuniseid järgida.
2. Suunistes esitatakse Euroopa Pangandusjärelevalve (EBA) seisukoht nõuetekohase järelevalvetava kohta Euroopa Finantsjärelevalve Süsteemis ehk kuidas tuleks liidu õigust konkreetses valdkonnas kohaldada. Määruse (EL) nr 1093/2010 artikli 4 lõikes 2 määratletud pädevad asutused, kellele suuniseid kohaldatakse, peaksid neid järgima, kaasates need sobival viisil oma järelevalvetavadesse (nt muutes oma õigusraamistikku või järelevalvemenetlusi) ka siis, kui suunised on mõeldud eelkõige finantseerimisasutustele.

Aruandluskohustus

3. Määruse (EL) nr 1093/2010 artikli 16 lõike 3 kohaselt peab pädev asutus teatama EBA-le kuupäevaks (05.12.2021), kas ta järgib või kavatseb järgida kõnealuseid suuniseid, või vastasel juhul mittejärgimise põhjused. Kui selleks tähtajaks teadet ei saada, peab EBA pädevat asutust nõudeid mitte täitvaks. Teated tuleks saata EBA veebilehel avaldatud vormil aadressil compliance@eba.europa.eu, märkides viite „EBA/GL/2021/05“. Teate peaksid saatma isikud, kes on asjakohaselt volitatud esitama oma pädeva asutuse nimel nõuete järgimise teateid. Nõuete järgimise staatuse mis tahes muutusest tuleb EBA-le teada anda.
4. Kooskõlas määruse (EL) nr 1093/2010 artikli 16 lõikega 3 avaldatakse teated EBA veebilehel.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta määrus (EL) nr 1093/2010, millega asutatakse Euroopa Järelevalveasutus (EBA), muudetakse otsust nr 716/2009/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2009/78/EÜ (ELT L 331, 15.12.2010, lk 12).

2. Sisu, kohaldamisala ja mõisted

Sisu

5. Nendes suunistes kirjeldatakse põhjalikumalt sisejuhtimiskorda, -protsesse ja -mehhanisme, mida need krediidasutused ja investeerimisühingud, millele kohaldatakse direktiivi 2013/36/EL², ja need investeerimisühingud, millele kohaldatakse määruse 2019/2033/EL artikli 1 lõigete 2 ja 5 rakendamisel direktiivi 2013/36/EL VII jaotist, peaksid vastavalt direktiivi 2013/36/EL artikli 74 lõikele 1 rakendama, et tagada krediidasutuste ja investeerimisühingute tõhus ja usaldusväärne juhtimine.

Adressaadid

Need suunised on adresseeritud määruse (EL) 1093/2010 artikli 4 lõike 2 punktis i määratletud pädevatele asutustele ja määruse (EL) 1093/2010 artikli 4 lõikes 1 määratletud finantseerimisasutustele, mis võivad olla direktiivi 2013/36/EL rakendamise kontekstis finantsinstitutsioonid vastavalt direktiivi 2013/36/EL artikli 3 lõike 1 punktis 3 määratletule ka sama direktiivi artikli 3 lõiget 3 arvesse võttes, või investeerimisühingud, millele kohaldatakse määruse 2019/2033/EL artikli 1 lõigete 2 ja 5 rakendamisel direktiivi 2013/36/EL VII jaotist („krediidasutused või investeerimisühingud“).

Kohaldamisala

6. Neid suuniseid kohaldatakse krediidasutuste ja investeerimisühingute juhtimiskorra, sh nende organisatsioonilise ülesehituse ja vastavate vastutusala, tegelike ja kõigi võimalike riskide³ tuvastamise, juhtimise, jälgimise ja teatamise menetluste ning sisekontrolli raamistiku suhtes.
7. Suunised hõlmavad kõiki olemasolevaid juhtimisstruktuure, eelistamata ühte teistele. Suunised ei mõjuta riikliku äriühinguõiguse kohast üldist pädevuste jaotumist. Seega tuleks neid liikmesriikides kohaldada olenemata kasutatavast juhtimisstruktuurist (ühetasandiline ja/või kahetasandiline juhtimisstruktuur ja/või mõni muu struktuur). Direktiivi 2013/36/EL artikli 3 lõike 1 punktides 7 ja 8 määratletud juhtorganit tuleks käsitada sellise organina, millel on nii juhtimise (täidesaatev) kui ka järelevalve (järelevalveline) funktsioon⁴.

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/36/EL, mis käsitleb krediidasutuste tegevuse alustamise tingimusi ning krediidasutuste ja investeerimisühingute usaldatavusnõuete täitmise järelevalvet, millega muudetakse direktiivi 2002/87/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiivid 2006/48/EÜ ja 2006/49/EÜ (ELT L 176, 27.6.2013, lk 338).

³ Kui nendes suunistes viidatakse riskidele, peetakse kõigil juhtudel silmas ka rahapesu ja terrorismi rahastamisega seotud riske.

⁴ Vt ka direktiivi 2013/36/EL põhjendus 56.

8. Nendes suunistes kasutatud terminid „juhtimisfunktsiooni täitev juhtorgan“ ja „järelevalve funktsiooni täitev juhtorgan“ ei osuta mingile konkreetsele juhtimisstruktuurile ning viiteid juhtimise (täidesaatvale) või järelevalve (järelevalvelisele) funktsioonile tuleks tõlgendada nii, et need osutavad juhtorgani organitele või liikmetele, kes vastutavad selle funktsiooni eest riikliku õiguse alusel. Nende suuniste rakendamisel peaksid pädevad asutused võtma arvesse riiklikku äriühinguõigust ja vajaduse korral määratlema, millised juhtorgani organid või liikmed vastavaid funktsioone täidavad.
9. Liikmesriikides, kus juhtorgan delegerib täidesaatvad funktsioonid osaliselt või täielikult konkreetsele isikule või asutusesisesele täidesaatvale organile (nt tegevjuhile, juhtkonnale või täitevkomiteele), tuleks vastavaid täidesaatvaid funktsioone delegerimise alusel täitvaid isikuid pidada vastutavaks juhtorgani juhtimisfunktsiooni eest. Nende suuniste kohaldamisel tuleks mis tahes viiteid juhtimisfunktsiooni täitvale juhtorganile käsitada suunistes määratletu kohaselt täidesaatva organi liikmeid või tegevjuhti hõlmavana ka siis, kui nad ei ole riiklike õigusaktide alusel asutuse juhtorgani või organite ametlike liikmetena esitatud või ametisse nimetatud.
10. Liikmesriikides, kus teatud kohustusi täidavad juhtorgani asemel otse krediidasutuste ja investeerimisühingute aktsionärid, liikmed või omanikud, peaksid krediidasutused ja investeerimisühingud tagama, et vastavad kohustused ja seonduvad otsused oleksid võimalikult suurel määral kooskõlas juhtorganile kehtivate suunistega.
11. Nendes suunistes kasutatud terminid „tegevjuht“, „finantsjuht“ ja „võtmeisik“ on üksnes funktsionaalsed ega eelda vastavate ametnike ametisse nimetamist ega nende ametikohtade loomist, kui seda ei näe ette asjaomane liidu või riiklik õigus.
12. Pädevad asutused peaksid tagama, et krediidasutused ja investeerimisühingud järgivad suuniseid individuaalsel, allkonsolideeritud ning konsolideeritud tasandil vastavalt direktiivi 2013/36/EL artiklis 109 sätestatud kohaldamistasandile.

Mõisted

13. Kui ei ole sätestatud teisiti, on kõigil direktiivis 2013/36/EL ja määruses (EL) nr 575/2013 kasutatud ja määratletud terminitel sama tähendus ka käesolevates suunistes. Lisaks kasutatakse suunistes järgmisi mõisteid:

Usaldatavusnõuetekohane konsolideerimine

tähistab direktiivis 2013/36/EL ja määruses (EL) nr 575/2013 sätestatud usaldatavusnõuete kohaldamine konsolideeritud või allkonsolideeritud tasandil kooskõlas määruse (EL) nr 575/2013 I osa II jaotise 2. peatükiga⁵.

⁵ Vt ka usaldatavusnõuetekohase konsolideerimise regulatiivset tehnilist standardit, mis on leitav aadressilt: https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Draft%20Technical%20Standards/2021/973355/Final%20Report%20Draft%20RTS%20methods%20of%20consolidation.pdf.

Riskiisu	tähistab nende riskide agregeeritud taset ja tüüpe, mida krediidasutus või investeerimisühing on kooskõlas oma ärimudeliga valmis riskitaluvuse piires strateegiliste eesmärkide saavutamiseks võtma.
Riskitaluvus	tähistab maksimaalset riskitaset, mida krediidasutus või investeerimisühing oma kapitali, riskijuhtimise ja -kontrolli võimet ning regulatiivseid piiranguid arvestades saab võtta.
Riskikultuur	tähistab krediidasutuse või investeerimisühingu eeskirju, hoiakuid ja käitumisviise, mis on seatud riskiteadlikkuse, riskivõtmise ja riskijuhtimisega, ning kontrollidele, mis mõjutavad riskidega seotud otsuste vastuvõtmist. Riskikultuur mõjutab juhtkonna ja töötajate igapäevast tegevust ning nende poolt võetavaid riske.
Töötajad	tähistab kõiki krediidasutuse või investeerimisühingu ja selle konsolideerimisalasse kuuluvate tütarettevõtjate, sh direktiivi 2013/36/EL kohaldamisalast välja jäävate tütarettevõtjate töötajaid ning selle juhtimise ja järelevalve funktsiooni täitvate juhtorganite kõiki liikmeid.
Tegevjuht	tähistab isikut, kes vastutab krediidasutuse või investeerimisühingu äritegevuse haldamise ja juhtimise eest.
Finantsjuht	tähistab isikut, kellel on üldvastutus kõigi järgmiste valdkondade eest: finantsvahendite haldus, finantsplaanimine ja finantsaruandlus.
Sisekontrolli funktsioonide juhid	tähistab kõrgeima hierarhiatasandi isikuid, kes vastutavad sõltumatute riskijuhtimise, vastavuskontrolli ja siseauditi funktsioonide igapäevase efektiivse juhtimise eest.
Sooline palgalõhe	tähistab meeste ja naiste keskmise brutotunnipalga vahelist erinevust, mida väljendatakse protsendina meeste keskmisest brutotunnipalgast.
Konsolideeriv krediidasutus või investeerimisühing	tähistab krediidasutust või investeerimisühingut, millelt nõutakse usaldatavusnõuete järgimist konsolideeritud olukorra alusel kooskõlas määruse (EL) nr 575/2013 I osa II jaotise 2. peatükiga.
Olulised krediidasutused ja investeerimisühingud	tähistab direktiivi 2013/36/EL artiklis 131 osutatud krediidasutusi ja investeerimisühinguid (globaalseid süsteemselt olulisi ettevõtjaid ja muid süsteemselt olulisi ettevõtjaid) ning vajadusel muid krediidasutusi ja investeerimisühinguid, mis on pädevate asutuste poolt või riiklike õigusaktide alusel kindlaks määratud lähtuvalt krediidasutuse või investeerimisühingu suuruse ja sisemise korralduse ning selle tegevuse laadi, ulatuse ja keerukuse hindamisest.

Kapitalinõuete direktiivi reguleerimisalasse kuuluv börsil noteeritud krediidasutus või investeerimisühing	tähistab krediidasutusi ja investeerimisühinguid, kelle finantsinstrumentidega on lubatud kaubelda direktiivi 2014/65/EL artikli 4 lõigetes 21 ja 22 määratletud reguleeritud turul või mitmepoolses kauplemissüsteemis ühes või mitmes liikmesriigis ⁶ .
Aksionär	tähistab isikuid, kes omavad krediidasutuse või investeerimisühingu aktsiaid, või olenevalt krediidasutuse või investeerimisühingu õiguslikust vormist muid krediidasutuse või investeerimisühingu omanikke või osanikke.
Koht tegevjuhtkonnas	tähistab liikme ametikohta krediidasutuse või investeerimisühingu või muu juriidilise isiku juhtorganis.
Võtmeisikud	<p>tähistab isikuid, kellel on märkimisväärne mõju krediidasutuse või investeerimisühingu tegevuse üldisele suunamisele, kuid kes ei kuulu juhtorganisse ega ole tegevjuhi ametikohal. Nende hulka kuuluvad sisekontrolli funktsioonide juhid ja finantsjuht, kui nad ei ole juhtorgani liikmed, ning muud krediidasutuse või investeerimisühingu riskipõhise lähenemisviisiga määratletud võtmeisikud.</p> <p>Muude võtmeisikute hulka võivad kuuluda oluliste äriiliinide juhid, Euroopa Majanduspiirkonnas / Euroopa Vabakaubandusühenduses tegutsevad filiaalid, kolmandates riikides tegutsevad tütaretevõtjad ja muid sisefunktsioone täitvad isikud.</p>

3. Rakendamine

Kohaldamiskuupäev

14. Neid uuendatud suuniseid kohaldatakse alates 31. detsembrist 2021.

Kehtetuks tunnistamine

15. Sisejuhtimist käsitlevad EBA 26. septembri 2017. aasta suunised (EBA/GL/2017/11) tunnistatakse kehtetuks alates 31. detsembrist 2021.

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15 mai 2014. aasta direktiiv 2014/65/EL finantsinstrumentide turgude kohta ning millega muudetakse direktiive 2002/92/EÜ ja 2011/61/EL (ELT L 173, 12.6.2014, lk 349).

4. Suunised

I jaotis. Proportsionaalsus

16. Direktiivi 2013/36/EL artikli 74 lõikes 2 sisalduva proportsionaalsuse põhimõtte eesmärk on tagada ettevõtte sisejuhtimiskorra kooskõla konkreetse krediidasutuse või investeerimisühingu riskiprofiili ja ärimudeliga, mis võimaldab efektiivselt saavutada regulatiivsete nõuete ja sätete eesmärke.
17. Krediidasutused ja investeerimisühingud peaksid sisejuhtimiskorra väljatöötamisel ja rakendamisel võtma arvesse oma suurust ja sisekorraldust ning oma tegevuse laadi, ulatust ja keerukust. Olulistel krediidasutustel ja investeerimisühingutel peaks olema keerulisem juhtimiskord, samas kui väiksemad ja vähem keerukad krediidasutused ja investeerimisühingud võivad rakendada lihtsamat juhtimiskorda. Krediidasutused ja investeerimisühingud peaksid siiski arvesse võtma, et krediidasutuse või investeerimisühingu suurusel kui sellisel ei sõltu, mil määral on krediidasutus või investeerimisühing riskidest haavatav.
18. Proportsionaalsuse põhimõtte kohaldamiseks ja õigusaktidest tulenevate nõuete ning nende suuniste asjakohase täitmise tagamiseks peaksid krediidasutused ja investeerimisühingud ning pädevad asutused võtma arvesse kõiki järgmisi aspekte:
 - a. suurus, lähtudes krediidasutuse või investeerimisühingu ja selle usaldatavusnõuete kohase konsolideerimise kohaldamisalasse kuuluvate tütarettevõtjate kogubilansi mahust;
 - b. krediidasutuse või investeerimisühingu geograafiline kohalolek ning tehingute maht igas jurisdiktsioonis;
 - c. krediidasutuse või investeerimisühingu õiguslik vorm, lähtudes muu hulgas sellest, kas krediidasutus või investeerimisühing kuulub mõnda konsolideerimisgruppi, ja kui jah, siis konsolideerimisgrupi proportsionaalsuse hinnangust;
 - d. kas krediidasutus või investeerimisühing on börsil noteeritud või mitte;
 - e. kas krediidasutusel või investeerimisühingul on lubatud kasutada omavahendite nõuete hindamiseks sisemudeleid (näiteks sisereitingute meetodit);
 - f. krediidasutuse või investeerimisühingu lubatud tegevuse ja osutatavate teenuste tüüp (vt ka direktiivi 2013/36/EL I lisa ja direktiivi 2014/65/EL I lisa);

- g. ärimudel ja strateegia, äritegevuse laad ja keerukus ning krediidasutuse või investeerimisühingu organisatsiooniline ülesehitus;
- h. krediidasutuse või investeerimisühingu riskistrateegia, riskiisu ja tegelik riskiprofiil, võttes arvesse ka järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessil põhinevaid kapitali ja likviidsuse hindamise tulemusi;
- i. krediidasutuse või investeerimisühingu omandiline kuuluvus ja rahastamisstruktuur;
- j. klientide klassifikatsioon (nt jaekliendid, ärikliendid, institutsioonid, väikeettevõtted, avaliku sektori asutused) ning toodete või lepingute keerukus;
- k. edasiantavad funktsioonid ja turustuskanalid;
- l. olemasolevad infotehnoloogiasüsteemid, muu hulgas talitluspidevust tagavad süsteemid ja edasiantavad funktsioonid selles valdkonnas; ja
- m. kas krediidasutus või investeerimisühing vastab määruse (EL) nr 575/2013 artikli 4 lõike 1 punktides 145 ja 146 toodud väikese ja mittekeeruka krediidasutuse või investeerimisühingu või suure krediidasutuse või investeerimisühingu määratlusele.

II jaotis. Juhtorgani ja komiteede roll ning koosseis

1 Juhtorgani roll ja kohustused

- 19. Direktiivi 2013/36/EL artikli 88 lõike 1 kohaselt lasub juhtorganil tegelik ja üldine vastutus krediidasutuse või investeerimisühingu eest ning juhtorgan määrab krediidasutuse või investeerimisühingu juhtimiskorra, teeb selle rakendamise järelevalvet ning vastutab korra rakendamise eest, tagades nii krediidasutuse või investeerimisühingu tõhusa ja usaldusväärse juhtimise.
- 20. Juhtorgani ülesanded peaksid olema selgelt määratletud ning eristada tuleks juhtimise (täidesaatva) funktsiooni ja järelevalve (järelevalvelise) funktsiooniga seotud kohustusi. Juhtorgani kohustused ja ülesanded peaksid olema kirjeldatud kirjalikus dokumendis, mille juhtorgan peab nõuetekohaselt kinnitama. Kõik juhtorgani liikmed peaksid olema täielikult teadlikud juhtorgani struktuurist ja kohustustest ning juhtorgani ja selle komiteede erinevate funktsioonidega seotud ülesannete jaotumisest.
- 21. Järelevalve funktsiooni täitva juhtorgani ja juhtimisfunktsiooni täitva juhtorgani suhtlus peaks olema tõhus. Mõlema funktsiooni puhul tuleks tagada vastavate rollide täitmist võimaldav piisav teabevahetus. Nõuetekohaste kontrollide ja tasakaalu tagamiseks ei tohiks juhtorganisises otsustusprotsessis domineerida ükski juhtorgani liige ega liikmete väike alamrühm.

22. Juhtorgani kohustuste hulka peaks kuuluma allpool loetletud dokumentide väljatöötamine, kinnitamine ja rakendamise järelevalve:
- a. krediidasutuse või investeerimisühingu üldine äristrateegia ning aluspõhimõtted kehtiva õigus- ja regulatiivraamistiku raames, võttes arvesse krediidasutuse või investeerimisühingu pikaajalisi finantshuve ja maksevõimelisust;
 - b. üldine riskistrateegia, krediidasutuse või investeerimisühingu riskiisu ja riskijuhtimise raamistik ning meetmed, mis tagavad, et juhtorgan pühendab riskidele ning riskijuhtimisele piisavalt aega;
 - c. V jaotises määratletud asjakohane ja efektiivne sisejuhtimise ja sisekontrolli raamistik, mis:
 - i. hõlmab selget organisatsioonilist ülesehitust ning ülesannete täitmiseks piisavalt võimu, kaalu ja vahendeid omavaid hästi toimivaid sõltumatuid riskijuhtimise, vastavuskontrolli ning auditi funktsioone;
 - ii. tagab rahapesu ja terrorismi rahastamise ennetamise kontekstis kehtivatele õigusaktidega sätestatud nõuetele vastavuse;
 - d. krediidasutuse või investeerimisühingu riskide katmiseks piisava sisemise kapitali ja regulatiivse kapitali hulk, liigid ja jaotus;
 - e. krediidasutuse või investeerimisühingu likviidsuse juhtimise eesmärgid;
 - f. tasustamispoliitika, mis on kooskõlas direktiivi 2013/36/EL artiklites 92–95 sätestatud tasustamispoliitika ning EBA suunistega usaldusväärse tasustamispoliitika kohta kooskõlas direktiivi 2013/36/EL artikli 74 lõikega 3 ja artikli 75 lõikega 2⁷;
 - g. kord, mille eesmärk on tagada juhtorgani liikmete individuaalse ja kollektiivse sobivuse tõhus hindamine, juhtorgani koosseisu ja ametikohtade ülemineku kavandamise asjakohasus ning juhtorgani funktsioonide tõhus täitmine⁸;
 - h. võtmeisikute valimise ja sobivuse hindamise protsess⁹;
 - i. kord, millega tagatakse iga juhtorgani komitee sisemine toimimine, täpsustades alljärgneva:
 - i. vastava komitee roll, koosseis ja ülesanded;

⁷ EBA suunised usaldusväärse tasustamispoliitika kohta.

⁸ Vt ka ESMA ja EBA ühised suunised juhtorgani liikmete ja võtmeisikute sobivuse hindamise kohta.

⁹ Vt ka ESMA ja EBA suunised juhtorgani liikmete ja võtmeisikute sobivuse hindamise kohta.

- ii. asjakohane teabevahetus, muu hulgas soovitude ja järelduste dokumenteerimine ning iga komitee ja juhtorgani, pädevate asutuste ja muude osapoolte vahelised aruandlusahelad;
 - j. suuniste jao 9 kohane riskikultuur, mis käsitleb krediidasutuse või investeerimisühingu riskiteadlikkust ja riskide võtmist;
 - k. jao 10 kohased äritavad ja väärtused, mis toetavad vastutustundlikku ja eetilist käitumist, muu hulgas tegevusjuhend või sarnane instrument;
 - l. jao 11 kohane institutsiooni tasandil kehtiv huvide konflikti poliitika ja jao 12 kohane personalipoliitika; ja
 - m. kord, mille eesmärk on tagada raamatupidamis- ja finantsaruandlussüsteemide terviklikkus, sh finantskontroll ja tegevuse kontrollimine ning vastavus õigusaktidele ja asjakohastele standarditele.
23. Lõikes 22 loetletud aspektide sätestamise, heaks kiitmise või järelevalve puhul peaks juhtorgan püüdma tagada sellise ärimudeli, juhtimiskorra, sh riskijuhtimisraamistiku, mille puhul arvestatakse kõigi riskidega. Krediidasutused ja investeerimisühingud peaksid kõigi riskidega arvestamisel, millega krediidasutus või investeerimisühing võib kokku puutuda, arvestama kõigi asjaomaste riskiteguritega, sh keskkonnaalaste, sotsiaalsete ja üldjuhtimisega seotud riskidega. Krediidasutused ja investeerimisühingud peaksid arvestama, et viimane võib suurendada nende usaldatavusriske, nt krediidiriske riskitegurite kaudu, mis on seotud üleminekuga kestlikule majandusele või asutuseväliste füüsiliste kliimaga seotud sündmustega, mis võivad mõjutada võlgnikke, turgu, likviidsust, operatsiooniriske ja ka maineriske, nt sotsiaalsete ja üldjuhtimisega seotud riskide kaudu, nt tegevuste edasiandmise korra kontekstis¹⁰. Selliste riskide seas on nt lepingu- või tööseaduse valdkonna juriidilised riskid, võimalike inimõiguste rikkumistega seotud riskid ja muud keskkonnaalased, sotsiaalsed ja üldjuhtimisega seotud riskid, mis võivad mõjutada teenusepakkuja asukohariiki ning tema võimet kokkulepitud tasemel teenuseid osutada.
24. Juhtorgan peab teostama järelevalvet avalikustamise ning väliste sidusrühmade ja pädevate asutustega teabe vahetamise üle.
25. Juhtorgani kõik liikmed peaksid olema kursis krediidasutuse või investeerimisühingu üldise tegevusega, finantsseisundi ja riskiolukorraga konkreetses majanduskeskkonnas ning otsustega, millel on märkimisväärne mõju krediidasutuse või investeerimisühingu äritegevusele.

¹⁰ Vt kapitalinõuete direktiivi artikli 98 lõike 8 alusel avaldatud EBA aruannet keskkonnaalaste, sotsiaalsete ja üldjuhtimisega seotud riskide juhtimise ja järelevalve kohta, milles kirjeldatakse EBA arusaama keskkonnaalastest, sotsiaalsetest ja üldjuhtimisega seotud riskidest, edastuskanalitest ning soovitusi, milliseid korraldusi, protsesse, mehhanisme ning strateegiaid krediidasutused ja investeerimisühingud võivad kasutada keskkonnaalaste, sotsiaalsete ja üldjuhtimisega seotud riskide tuvastamiseks, hindamiseks ning juhtimiseks.

26. Juhtorgani liige võib olla vastutav V jaotise jaos 19.1 viidatud sisekontrolli funktsiooni eest eeldusel, et liikmel ei ole teisi volitusi, mis võiksid ohustada liikme sisekontrolli tegevusi ja sisekontrolli funktsiooni sõltumatust.
27. Juhtorgan peaks jälgima ning korrapäraselt läbi vaatama ja lahendama lõigetes 22 ja 23 loetletud kohustustega seotud protsesside, strateegiate ja poliitikate rakendamisega seoses tuvastatud mis tahes puudused. Sisejuhtimise raamistikku ja selle rakendamist tuleks perioodiliselt läbi vaadata ja ajakohastada, võttes arvesse I jaotises üksikasjalikumalt selgitatud proportsionaalsuse põhimõtet. Kui krediidasutust või investeerimisühingut mõjutavad olulised muudatused, tuleks teha põhjalikum läbivaatus.

2 Juhtorgani juhtimisfunktsioon

28. Juhtimisfunktsiooni täitev juhtorgan peaks osalema aktiivselt krediidasutuse või investeerimisühingu äritegevuses ning langetama usaldusväärseid ja teadlikke otsuseid.
29. Juhtimisfunktsiooni täitev juhtorgan peaks vastutama juhtorgani määratletud strateegiate rakendamise eest ning arutama vastavate strateegiate rakendamist ja sobivust regulaarselt järelevalve funktsiooni täitva juhtorganiga. Operatiivse rakendamisega võib tegeleda krediidasutuse või investeerimisühingu juhtkond.
30. Juhtimisfunktsiooni täitev juhtorgan peaks arvamuste kujundamisel ja otsuste tegemisel esitama konstruktiivseid vastuväiteid laekunud ettepanekute, selgituste ja teabe kohta ning neid kriitiliselt läbi vaatama. Juhtimisfunktsiooni täitev juhtorgan peaks andma järelevalve funktsiooni täitvale juhtorganile põhjalikult aru ning teda regulaarselt ja vajaduse korral põhjendamatult viivitusega teavitama asjakohastest aspektidest, mis on vajalikud krediidasutust või investeerimisühingut (potentsiaalselt) mõjutava olukorra, riski ja arengu hindamiseks (nt äritegevusega seotud olulised otsused ja võetud riskid) ning krediidasutuse või investeerimisühingu majandus- ja ärikeskkonna, likviidsuse, tugeva kapitalibaasi ja oluliste riskipositsioonide analüüsimiseks.
31. Juhtorgan peaks ilma, et see mõjutaks direktiivi 2015/849/EL riiklikku õigusesse ülevõtmist, nimetama vastavalt rahapesuvastase direktiivi 2015/849/EL artikli 46 lõikega 4 nõutule ühe oma liikme, kes vastutab selle direktiivi järgmiseks vajalike seaduste, määruste ning haldusnormide rakendamise eest, sh vastavate krediidasutuse või investeerimisühingusiseste ning juhtorgani tasandil rahapesu ja terrorismi rahastamise vastase poliitika ning korra rakendamise eest¹¹.

3 Juhtorgani järelevalve funktsioon

32. Järelevalve funktsiooni täitva juhtorgani liikmete roll peaks hõlmama krediidasutuse või investeerimisühingu strateegia jälgimist ja selle konstruktiivset analüüsimist.

¹¹Juhtorgan kui kollegiaalne organ jääb tervikuna vastutavaks.

33. Ilma et see piiraks riiklike õigusaktide kohaldamist, peaksid järelevalve funktsiooni täitvasse juhtorganisse kuuluma sõltumatud liikmed, nagu on määratletud Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve (ESMA) ja EBA ühiste suuniste jaos 9.3 juhtorgani liikmete ja võtmeisikute sobivuse hindamise kohta kooskõlas direktiiviga 2013/36/EL ning direktiiviga 2014/65/EL.
34. Ilma et see piiraks kohaldatavast riiklikust äriühinguõigusest tulenevaid kohustusi, peaks järelevalve funktsiooni täitev juhtorgan:
- a. järele valvama ja jälgima juhtkonna otsusprotsessi ja tegevust ning kindlustama tõhusa järelevalve juhtkonna juhtimisfunktsiooni täitmise üle, sh jälgima ja hoolikalt analüüsima juhtkonna liikmete individuaalset ja ühist tegevust ning krediidasutuse või investeerimisühingu strateegia elluviimist ja eesmärkide täitmist;
 - b. esitama konstruktiivseid vastuväiteid nii juhtimisfunktsiooni täitva juhtorgani liikmete esitatud ettepanekutele ja teabele kui ka otsustele ning neid kriitiliselt läbi vaatama;
 - c. I jaotises käsitletud proportsionaalsuse põhimõtet arvesse võttes täitma nõuetekohaselt riskikomitee, töötasukomitee ja nomineerimiskomitee ülesandeid ja rolli, kui vastavad komiteed ei ole loodud;
 - d. tagama krediidasutuse või investeerimisühingu sisejuhtimise raamistiku tõhususe, seda korrapäraselt hindama ning võtma asjakohased meetmed tuvastatud puudujääkide kõrvaldamiseks;
 - e. teostama järelevalvet ja kontrolli krediidasutuse või investeerimisühingu strateegiliste eesmärkide, organisatsioonilise ülesehituse ja riskistrateegia (muu hulgas riskiisu ja riskijuhtimise raamistiku) ning muu poliitika (nt tasustamispoliitika) ja avalikustamise raamistiku järjepideva rakendamise üle;
 - f. kontrollima krediidasutuse või investeerimisühingu riskikultuuri järjepidevat rakendamist;
 - g. teostama järelevalvet tegevusjuhendi või sarnase juhise ning tegelike ja potentsiaalsete huvide konfliktide kindlakstegemist, juhtimist ja maandamist võimaldava poliitika rakendamise ja haldamise üle;
 - h. teostama järelevalvet finantsteabe ja aruandluse terviklikkuse ning sisekontrolli raamistiku (muu hulgas tõhusa ja usaldusväärse riskijuhtimise raamistiku) üle;
 - i. tagama, et sisekontrolli funktsioonide juhid oleks võimelised sõltumatult tegutsema ning saaksid teistele siseüksustele või äriühingutele või -üksustele aruandluse kohustusest olenemata vajaduse korral tõstatada probleeme ja hoiatada järelevalve funktsiooni täitvat juhtorganit, kui ilmnevad negatiivsed riskisuundumused, mis krediidasutust või investeerimisühingut ohustavad või võivad ohustada; ja

- j. kontrollima siseauditi kava rakendamist pärast riskikomitee ja auditikomitee kaasamist, kui vastavad komiteed on loodud.

4 Juhtorgani esimehe roll

35. Juhtorgani esimees peaks juhtima juhtorganit, edendama tõhusat teabevahetust juhtorganis ning juhtorgani ja selle komiteede vahel (kui need on loodud) ning vastutama juhtorgani efektiivse üldise toimimise eest.
36. Esimees peaks toetama ja edendama avatud ja kriitilist arutelu ning tagama, et otsustusprotsessi käigus saaks väljendada ja arutada lahknevaid arvamusi.
37. Üldjuhul ei tohiks juhtorgani esimees kuuluda tegevjuhtkonda. Kui esimehel on lubatud võtta täidesaatvaid kohustusi, peaks krediidasutus või investeerimisühing rakendama meetmeid, mis maandavad mis tahes negatiivset mõju krediidasutuse või investeerimisühingu kontrollidele ja tasakaalule (nt nimetades ametisse nõukogu juhi või sõltumatu kõrgema astme juhi või kaasates järelevalve funktsiooni täitvasse juhtorganisse rohkem tegevjuhtkonda mittekuuluvaid liikmeid). Eeskätt ei tohiks direktiivi 2013/36/EL artikli 88 lõike 1 punkti e kohaselt krediidasutuse või investeerimisühingu järelevalve funktsiooni täitva juhtorgani esimees täita samaaegselt samas krediidasutuses või investeerimisühingus tegevjuhi funktsiooni, välja arvatud juhul, kui see on krediidasutuse või investeerimisühingu seisukohast põhjendatud ja pädevate asutuste poolt lubatud.
38. Esimees peaks määrama kindlaks koosolekute päevakorra ning võtma aruteludel prioriteediks strateegilised küsimused. Ta peaks tagama, et juhtorgani tehtavad otsused oleksid usaldusväärsed ja teadlikud, ning hoolitsema selle eest, et dokumendid ja teave jõuaksid enne koosolekut õigeaegselt adressaatideni.
39. Juhtorgani esimees peaks aitama kaasa sellele, et ülesanded oleksid juhtorgani liikmete vahel selgelt jaotatud ning teabevahetus oleks tõhus, et järelevalve funktsiooni täitva juhtorgani liikmed saaksid aruteludel anda konstruktiivse panuse ning hääletada usaldusväärselt ja teadlikult.

5 Järelevalve funktsiooni täitva juhtorgani komiteed

5.1 Komiteede loomine

40. Direktiivi 2013/36/EL artikli 109 lõike 1 kohaselt koosmõjus direktiivi 2013/36/EL artikli 76 lõikega 3, artikli 88 lõikega 2 ja artikli 95 lõikega 1 peavad kõik individuaalsel, allkonsolideeritud ja konsolideeritud tasandil olulised krediidasutused ja investeerimisühingud looma riskikomitee, nomineerimiskomitee¹² ning töötasukomitee¹³,

¹² Vt ka ESMA ja EBA ühised suunised juhtorgani liikmete ja võtmeisikute sobivuse hindamise kohta kooskõlas direktiiviga 2013/36/EL ning direktiiviga 2014/65/EL.

¹³ Töötasukomitee kohta vt EBA suunised usaldusväärsete tasustamistavade kohta.

mis nõustavad järelevalve funktsiooni täitvat juhtorganit ja valmistavad ette selle organi võetavad otsused. Vastavaid komiteesid ei pea looma väheolulised krediidasutused ja investeerimisühingud, sh juhul, kui nad kuuluvad allkonsolideeritud või konsolideeritud olukorra alusel olulise krediidasutuse või investeerimisühingu usaldatavusnõuete kohase konsolideerimise kohaldamisalasse.

41. Kui riskikomiteed või nomineerimiskomiteed ei looda, tuleks käesolevates suunistes sisalduvaid viiteid vastavatele komiteedele pidada kohalduvaks järelevalve funktsiooni täitvale juhtorganile, võttes arvesse I jaotises käsitletud proportsionaalsuse põhimõtet.
42. Krediidasutused ja investeerimisühingud võivad käesolevate suuniste I jaotises sätestatud kriteeriume arvestades luua teisi komiteesid (nt rahapesu / terrorismi rahastamise vastane komitee, eetikakomitee, hea äritava komitee, vastavuskomitee).
43. Krediidasutused ja investeerimisühingud peaksid tagama kohustuste ja ülesannete selge jagamise ja jaotuse juhtorgani eriotstarbeliste komiteede vahel.
44. Igal komiteel peaks olema järelevalve funktsiooni täitvalt juhtorganilt saadud dokumenteeritud volitus, (sh ülesannete ulatuse kohta) ja kindlaksmääratud asjakohane töökord.
45. Komiteed peaksid toetama järelevalve funktsiooni konkreetsetes valdkondades ning edendama usaldusväärse sisejuhtimise raamistiku arendamist ja rakendamist. Komiteedele delegerimine ei vabasta järelevalve funktsiooni täitvat juhtorganit mingil moel oma ülesannete ja kohustuste kollektiivse täitmise nõudest.

5.2 Komiteede koosseis¹⁴

46. Kõigi komiteede eesistujaks peaks olema tegevjuhtkonda mittekuuluv juhtorgani liige, kes on võimeline tegema objektiivseid otsuseid.
47. Järelevalve funktsiooni täitva juhtorgani sõltumatud liikmed¹⁵ peaksid olema aktiivselt kaasatud komiteede töösse.
48. Kui komiteed tuleb direktiivi 2013/36/EL või riiklike õigusaktide kohaselt luua, peaksid need koosnema vähemalt kolmest liikmest.
49. Krediidasutused ja investeerimisühingud peaksid juhtorgani suurust ning järelevalve funktsiooni täitva juhtorgani sõltumatute liikmete arvu arvestades tagama, et komiteedesse ei kuuluks sama rühm liikmeid, kes moodustavad mõne teise komitee.

¹⁴ Selle jaoga tutvudes tuleks paralleelselt järgida ESMA ja EBA ühiseid suuniseid juhtorgani liikmete ja võtmeisikute sobivuse hindamise kohta kooskõlas direktiiviga 2013/36/EL ning direktiiviga 2014/65/EL.

¹⁵ Nagu on määratletud ESMA ja EBA ühiste suuniste jaos 9.3 juhtorgani liikmete ja võtmeisikute sobivuse hindamise kohta kooskõlas direktiiviga 2013/36/EL ning direktiiviga 2014/65/EL.

50. Krediidasutused ja investeerimisühingud peaksid kaaluma komiteede esimeeste ja liikmete perioodilist rotatsiooni, lähtudes vastavate komiteede jaoks individuaalselt või kollektiivselt nõutavatest valdkonnaspetsiifilistest kogemustest, teadmistest ja oskustest.
51. Riskikomitee ja nomineerimiskomitee tuleks moodustada asjaomase krediidasutuse või investeerimisühingu tegevjuhtkonda mittekuuluvatest järelevalve funktsiooni täitva juhtorgani liikmetest. Auditikomitee tuleks moodustada kooskõlas direktiivi 2006/43/EÜ artikliga 41¹⁶. Töötasukomitee tuleks moodustada kooskõlas EBA suuniste jaoga 2.4.1 usaldusväärse tasustamispoliitika kohta¹⁷.
52. Globaalsete süsteemselt oluliste ettevõtjate ja muude süsteemselt oluliste ettevõtjate puhul peaks nomineerimiskomiteesse kuuluvate liikmete enamus olema sõltumatu ning esimeheks tuleks määrata sõltumatu liige. Muude pädevate asutuste või riiklike õigusaktide alusel oluliseks peetavate krediidasutuste ja investeerimisühingute nomineerimiskomiteesse peaks kuuluma piisav hulk sõltumatuid liikmeid; heaks tavaks võiks sellistes krediidasutustes ja investeerimisühingutes olla ka see, et nomineerimiskomitee esimees on sõltumatu.
53. Nomineerimiskomitee liikmetel peaksid individuaalselt ja kollektiivselt olema valikuprotsessi ja sobivusnõuete alased asjakohased teadmised, oskused ja asjatundlikkus ning nad peaksid vastama direktiivi 2013/36/EL alusel sätestatud sobivusnõuetele.
54. Globaalsete süsteemselt oluliste ettevõtjate ja muude süsteemselt oluliste ettevõtjate puhul peaks riskikomiteesse kuuluvate liikmete enamus olema sõltumatu. Globaalsete süsteemselt oluliste ettevõtjate ja muude süsteemselt oluliste ettevõtjate riskikomitee esimees peaks olema sõltumatu liige. Muude pädevate asutuste või riiklike õigusaktide alusel olulisteks peetavate krediidasutuste ja investeerimisühingute riskikomiteesse peaks kuuluma piisav hulk sõltumatuid liikmeid ning võimalusel tuleks riskikomitee esimeheks määrata sõltumatu liige. Üheski krediidasutuses või investeerimisühingus ei tohiks riskikomitee esimeheks olla juhtorgani esimees ega ühegi teise komitee esimees.
55. Riskikomitee liikmetel peaksid individuaalselt ja kollektiivselt olema asjakohased teadmised, oskused ja asjatundlikkus riskijuhtimise ja -kontrolli tavade valdkonnas.

5.3 Komiteede protsessid

56. Komiteed peaksid järelevalve funktsiooni täitvale juhtorganile korrapäraselt raporteerima.
57. Komiteed peaksid omavahel asjakohaselt suhtlema. Ilma et see piiraks lõike 49 kohaldamist, võib vastav suhtlus toimuda läbi vastastikuse osaluse nii, et ühe komitee esimees või liige on omakorda ka mõne teise komitee liige.

¹⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. mai 2006. aasta direktiiv 2006/43/EÜ, mis käsitleb raamatupidamise aastaaruannete ja konsolideeritud aruannete kohustuslikku auditit ning millega muudetakse nõukogu direktiive 78/660/EMÜ ja 83/349/EMÜ ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 84/253/EMÜ (ELT L 157, 9.6.2006, lk 87), mida on viimati muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. aprilli 2014. aasta direktiiviga 2014/56/EL.

¹⁷ EBA suunised usaldusväärse tasustamispoliitika kohta kooskõlas direktiivi 2013/36/EL artikli 74 lõikega 3 ja artikli 75 lõikega 2 ning avalikustamise kohta kooskõlas määruse (EL) nr 575/2013 artikliga 450 (EBA/GL/2015/22).

58. Komiteede liikmete arutelud peaksid olema avatud ja kriitilised ning lahknevaid arvamusi tuleks arutada konstruktiivselt.
59. Komiteed peaksid dokumenteerima komitee koosolekute päevakorra ning nende peamised tulemused ja järeldused.
60. Riskikomitee ja nomineerimiskomitee peaksid vähemalt:
 - a. omama ligipääsu oma rolli täitmiseks vajalikule asjakohasele teabele ja andmetele, muu hulgas asjaomastelt äri- ja kontrollifunktsioone täitvatelt üksustelt (nt juriidiliselt üksuselt, finantsüksuselt, personaliosakonnast, IT-osakonnast, siseauditi üksuselt, riskijuhtimise üksuselt, vastavuskontrolliüksuselt; sh teave rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise alastele nõuetele vastavuse kohta ja kahtlaste tehingute aruannete koondteave ning teave rahapesu ja terrorismi rahastamise riskide kohta) pärinevale teabele ja andmetele;
 - b. saada sisekontrolli funktsioonide juhtidelt regulaarseid aruandeid, sihtotstarbelist teavet, teavitusi ja arvamusi nii krediidasutuse või investeerimisühingu praeguse riskiprofiili, riskikultuuri ning riskilimiitide kui ka võimalike oluliste rikkumiste kohta¹⁸ koos üksikasjaliku teabe ning soovitusetega probleemi lahendamiseks võetud, võetavate või väljapakutud parandusmeetmete kohta; vaatama korrapäraselt läbi saadud riskiteabe sisu, vormi ja sageduse ning nende kohta otsuseid tegema; ja
 - c. vajadusel tagama sisekontrolli funktsioonide ja muude asjakohaste funktsioonide täitjate (personaliosakonna, juriidilise üksuse, finantsüksuse) nõuetekohase kaasatuse vastavates valdkondades ja/või küsima nõu väliseksperdit.

5.4 Riskikomitee roll

61. Riskikomitee olemasolul peaks see vähemalt:
 - a. nõustama ja toetama järelevalve funktsiooni täitvat juhtorganit seoses krediidasutuse või investeerimisühingu üldise, tegeliku ja tulevase riskistrateegia ja riskiisu järelevalve teostamisega, võttes arvesse kõiki riskitüüpe, et need oleksid kooskõlas krediidasutuse või investeerimisühingu äristrateegia, eesmärkide, äritavade ja väärtustega;
 - b. abistama järelevalve funktsiooni täitvat juhtorganit, teostades järelevalvet krediidasutuse või investeerimisühingu riskistrateegia ja vastavate limiitide rakendamise üle;

¹⁸ Seoses tõsiste rahapesu või terrorismi rahastamise tõkestamise alaste rikkumistega. Palun tutvuge ka direktiivi 2013/36/EL artikli 117 lõike 6 alusel väljastatavate suunistega, milles täpsustatakse selle artikli lõikes 5 nimetatud asutuste vahelise koostöö ja teabevahetuse viisi, eelkõige seoses piiriüleste konsolideerimisgruppidega ja tõsiste rahapesu vastase võitluse eeskirjade rikkumiste tuvastamise valguses.

- c. teostama järelevalvet nii kapitali ja likviidsuse juhtimise kui ka krediidasutuse või investeerimisühingu kõigi muude asjaomaste riskide (nt tururiski, krediidiriski, operatsiooniriski (sh juriidilise ja IT-riski) ning maineriski) juhtimise strateegiate rakendamise üle, et hinnata nende adekvaatsust heakskiidetud riskistrateegia ning riskiisu seisukohast;
 - d. andma järelevalve funktsiooni täitvale juhtorganile soovitusi riskistrateegia kohandamiseks, mis võib muu hulgas tuleneda muutustest krediidasutuse või investeerimisühingu ärimudelil, turuarengutest või riskijuhtimise funktsiooni antud soovitustest;
 - e. andma nõu seoses väliskonsultantide värbamisega, keda järelevalve funktsioon otsustab nõu või toetuse saamiseks kaasata;
 - f. kaaluma mitmeid võimalikke stsenaariume (sh stressistsenaariume), et hinnata, kuidas krediidasutuse või investeerimisühingu riskiprofiil välistele ja asutusesisestele sündmustele reageerib;
 - g. teostama järelevalvet kõigi klientidele pakutavate oluliste finantstoodete ja teenuste ning krediidasutuse või investeerimisühingu ärimudeli ja riskistrateegia koosõla üle¹⁹. Riskikomitee peaks hindama pakutavate finantstoodete ja teenustega seotud riske ning võtma arvesse vastavatele toodetele ja teenustele määratud hindade ning vastavatest toodetest ja teenustest saadud kasumi vahelist koosõla; ja
 - h. hindama sise- või välisaudiitorite antud soovitusi ning tegema võetud meetmete asjakohase rakendamise järelkontrolli.
62. Riskikomitee peaks tegema koostööd teiste komiteedega, mille tegevus võib riskistrateegiat mõjutada (nt auditikomitee ja töötasukomitee), ning suhtlema korrapäraselt krediidasutuse või investeerimisühingu sisekontrolli funktsioonidega, eriti riskijuhtimise funktsioon.
63. Riskikomitee olemasolul peaks see töötasukomitee ülesandeid piiramata kontrollima, kas tasustamispoliitika ja -tavade pakutavates stiimulites võetakse arvesse krediidasutuse või investeerimisühingu riski, kapitali ja likviidsust ning tulude tõenäosust ja ajastust.

5.5 Auditikomitee roll

64. Koosõlas direktiiviga 2006/43/EÜ²⁰ peaks auditikomitee selle olemasolul muu hulgas:

¹⁹ Vt ka EBA suunised jaepangandustoodete järelevalve- ja juhtimiskorra kohta, mis on aadressil <http://www.eba.europa.eu/regulation-and-policy/consumer-protection-and-financial-innovation/guidelines-on-product-oversight-and-governance-arrangements-for-retail-banking-products>.

²⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. mai 2006. aasta direktiiv 2006/43/EÜ, mis käsitleb raamatupidamise aastaaruannete ja konsolideeritud aruannete kohustuslikku auditit ning millega muudetakse nõukogu direktiive 78/660/EMÜ ja 83/349/EMÜ ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 84/253/EMÜ (ELT L 157, 9.6.2006, lk 87), mida on viimati muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. aprilli 2014. aasta direktiiviga 2014/56/EL.

- a. jälgima sõltumatuse nõuet rikkumata krediidasutuse või investeerimisühingu sisemiste kvaliteedikontrolli- ja riskijuhtimissüsteemide efektiivsust ning vajaduse korral ka siseauditi funktsiooni tõhusust, lähtudes auditeeritud krediidasutuse või investeerimisühingu finantsaruandlusest;
- b. tegema järelevalvet krediidasutuse või investeerimisühingu raamatupidamiseeskirjade kehtestamise üle;
- c. jälgima finantsaruandluse protsessi ja esitama selle terviklikkuse tagamiseks soovitusi;
- d. hindama ja jälgima vannutatud audiitorite või audiitorühingute sõltumatust kooskõlas direktiivi 2006/43/EÜ artiklitega 22, 22a, 22b, 24a ja 24b ning määruse (EL) nr 537/2014 artikliga 6²¹ ning eriti analüüsima auditeeritavale krediidasutusele või investeerimisühingule auditiväliste teenuste osutamise asjakohasust kooskõlas mainitud määruse artikliga 5;
- e. jälgima raamatupidamise aastaaruannete ja konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannete kohustuslikku auditit, eeskätt selle tulemuslikkust, võttes arvesse pädeva asutuse tähelepanekuid ja järeldusi vastavalt määruse (EL) nr 537/2014 artikli 26 lõikele 6;
- f. vastutama väliste vannutatud audiitorite või audiitorühingute valimise eest ning andma krediidasutuse või investeerimisühingu pädevale organile soovitusi nende ametisse nimetamiseks (kooskõlas määruse (EL) nr 537/2014 artikliga 16, kui ei kohaldu määruse (EL) nr 537/2014 artikli 16 lõige 8), tasustamiseks ja tagasikutsumiseks;
- g. vaatama üle auditi ulatuse ning raamatupidamise aastaaruannete või konsolideeritud aruannete kohustusliku auditi sageduse;
- h. kooskõlas direktiivi 2006/43/EÜ artikli 39 lõike 6 punktiga a teavitama auditeeritud üksuse haldusorganit või järelevalveasutust kohustusliku auditi tulemustest ning andma ülevaate sellest, kuidas kohustuslik audit edendas finantsaruandluse terviklikkust ja milline oli auditikomitee roll selles protsessis; ja
- i. võtma auditi aruandeid vastu ja nendega arvestama.

5.6 Ühendkomiteed

65. Kooskõlas direktiivi 2013/36/EL artikli 76 lõikega 3 võivad pädevad asutused lubada krediidasutusel või investeerimisühingul, keda ei peeta oluliseks, ühendada oma riskikomitee direktiivi 2006/43/EÜ artiklis 39 osutatud auditikomiteega, kui see on loodud.

²¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. aprilli 2014. aasta määrus (EL) nr 537/2014, mis käsitleb avaliku huvi üksuste kohustusliku auditi erinõudeid ning millega tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2005/909/EÜ (ELT L 158, 27.5.2014, lk 77).

66. Väheolulistes krediidasutustes ja investeerimisühingutes riskikomitee ja nomineerimiskomitee loomisel võib komiteed ühendada. Sel juhul peaksid vastavad krediidasutused ja investeerimisühingud dokumenteerima, miks nad otsustasid komiteed ühendada ning kuidas võimaldab see lähenemine komiteede eesmärke saavutada.
67. Krediidasutused ja investeerimisühingud peaksid igal ajal tagama, et ühendkomiteede liikmetel oleksid individuaalselt ja kollektiivselt asjakohased teadmised, oskused ja asjatundlikkus, et täielikult mõista ühendkomitee täidetavaid ülesandeid²².

III jaotis. Juhtimisraamistik

6 Organisatsiooniline raamistik ja ülesehitus

6.1 Organisatsiooniline raamistik

68. Krediidasutuse või investeerimisühingu juhtorgan peaks kavandama vastava krediidasutuse või investeerimisühingu jaoks sobiva ja läbipaistva organisatsioonilise ja tegevusstruktuuri ning esitama selle kirjaliku kirjelduse. Struktuur peaks toetama krediidasutuse või investeerimisühingu juhtimist ning tõendama selle tõhusust ja usaldusväärsust individuaalsel, allkonsolideeritud ja konsolideeritud tasandil. Juhtorgan peaks tagama, et sisekontrolli funktsioonid oleksid sõltumatud äriiinidest, mida nad juhivad. Muu hulgas tuleks tagada piisav ülesannete lahusus, asjakohase töötajate ja finantsvahendite olemasolu ning volitused vastava rolli efektiivseks täitmiseks. Krediidasutuse või investeerimisühingu aruandlusahelad ja ülesannete jaotus (eriti võtmeisikute vahel) peaks olema selge, täpselt määratletud, ühtne, jõustatav ja nõuetekohaselt dokumenteeritud. Dokumentatsiooni tuleks vastavalt vajadusele ajakohastada.
69. Krediidasutuse või investeerimisühingu struktuur ei tohiks takistada juhtorgani järelevalvet krediidasutusele või investeerimisühingule või konsolideerimisgrupile avalduvate riskide üle ja nende efektiivset juhtimist ega pädevate asutuste tõhusat järelevalvet krediidasutuse või investeerimisühingu üle.
70. Juhtorgan peaks hindama, kas ja kuidas mõjutavad konsolideerimisgrupi olulised muudatused (nt uute tütarettevõtjate loomine, ühinemised ja omandamised, konsolideerimisgrupi üksuste müümine või likvideerimine või välised arengud) krediidasutuse või investeerimisühingu organisatsioonilise raamistiku usaldusväärsust. Puuduste tuvastamisel peaks juhtorgan kiiresti tegema vajalikud kohandused.

²² Vt ka ESMA ja EBA ühised suunised juhtorgani liikmete ja võtmeisikute sobivuse hindamise kohta kooskõlas direktiiviga 2013/36/EL ning direktiiviga 2014/65/EL.

6.2 Struktuuri tundmine

71. Juhtorgan peaks tundma ja täielikult mõistma krediidasutuse või investeerimisühingu juriidilist, organisatsioonilist ja tegevusstruktuuri ning tagama selle kooskõla heakskiidetud äri- ja riskistrateegia ning riskisuga ning selle riskijuhtimise raamistikuga kaetuse.
72. Juhtorgan vastutab uute struktuuride loomisel usaldusväärsete strateegiate ja põhimõtete heakskiitmise eest. Kui krediidasutus või investeerimisühing loob konsolideerimisgrupi raames palju juriidilisi isikuid, ei tohiks nende hulk ja eeskätt nendevahelised seosed ja tehingud ohustada selle sisejuhtimise ülesehitust ega konsolideerimisgrupile kui tervikule avalduvate riskide efektiivset juhtimist ja järelevalvet. Juhtorgan peaks tagama, et krediidasutuse või investeerimisühingu struktuur ja konsolideerimisgrupisisesed struktuurid, kui see on asjakohane, oleksid krediidasutuse või investeerimisühingu töötajatele, aktsionäridele ning muudele sidusrühmadele ja pädevatele asutustele selged, tõhusad ja läbipaistvad, võttes arvesse jao 7 kriteeriumeid.
73. Juhtorgan peaks suunama krediidasutuse või investeerimisühingu struktuuri, selle arengut ja piiranguid ning tagama, et struktuur oleks õigustatud ja efektiivne ega oleks põhjendamatu või ebasobivalt keeruline.
74. Konsolideeriva krediidasutuse või investeerimisühingu juhtorgan peaks lisaks konsolideerimisgrupi juriidilisele, organisatsioonilisele ja tegevusstruktuurile mõistma ka erinevate üksuste eesmärke ja tegevusi ning nendevahelisi seoseid ja suhteid. See hõlmab arusaama konsolideerimisgrupi spetsiifilistest operatsiooniriskidest, konsolideerimisgrupisestest riskipositsioonidest ning sellest, kuidas need võivad mõjutada konsolideerimisgrupi rahastamist, kapitali, likviidsust ja riskiprofiile tavalistes ja erakorralistes oludes. Juhtorgan peaks tagama, et krediidasutus või investeerimisühing oleks suuteline jagama õigeaegselt teavet konsolideerimisgrupi kõigi juriidiliste isikute tüübi, eripära, organisatsiooniskeemi, omandistruktuuri ja äritegevuse kohta ning et konsolideerimisgrupi kõik krediidasutused ja investeerimisühingud järgiksid kõiki järelevalve- ning aruandlusnõudeid individuaalsel, allkonsolideeritud ja konsolideeritud tasandil.
75. Konsolideeriva krediidasutuse või investeerimisühingu juhtorgan peaks tagama, et konsolideerimisgrupi erinevad üksused (sh konsolideeriv krediidasutus või investeerimisühing ise) omaks piisavalt teavet, et saada selge ettekujutus konsolideerimisgrupi üldistest eesmärkidest, strateegiatest ja riskiprofiilist ning sellest, kuidas on asjaomane konsolideerimisgrupi üksus integreeritud konsolideerimisgrupi struktuuri ja töösse. Vastav teave ja selle versioonid tuleks dokumenteerida ning teha kättesaadavaks vastavate funktsioonidele, muu hulgas juhtorganile, äriliinidele ja sisekontrolli funktsioonidele. Konsolideeriva krediidasutuse või investeerimisühingu juhtorgani liikmed peaksid olema kursis konsolideerimisgrupi struktuurist tingitud riskidega, võttes arvesse suuniste jaos 7 täpsustatud kriteeriumeid. See tähendab ühtlasi, et saadakse:
 - a. teavet oluliste riskitegurite kohta;

- b. regulaarseid aruandeid, milles hinnatakse krediidasutuse või investeerimisühingu üldstruktuuri ning konkreetsete üksuste tegevuse kooskõla konsolideerimisgrupiülese heakskiidetud strateegiaga;
- c. regulaarseid aruandeid valdkondades, kus õigusraamistik nõuab vastavuskontrolli individuaalsel, allkonsolideeritud ja konsolideeritud tasandil.

6.3 Keerukad struktuurid ja ebastandardised või mitteläbipaistvad tegevused

76. Krediidasutused ja investeerimisühingud peaksid vältima keerukate ja potentsiaalselt mitteläbipaistvate struktuuride loomist. Krediidasutused ja investeerimisühingud peaksid otsuste tegemisel võtma arvesse teostatud riskihindamise tulemusi, et määrata kindlaks, kas vastavaid struktuure võidakse kasutada rahapesu, terrorismi rahastamise või muude finantskuritegudega seotud eesmärgil ning kas kehtestatud on asjakohased kontrollmeetmed ja õigusraamistik²³. Selles kontekstis peaksid krediidasutused ja investeerimisühingud arvesse võtma vähemalt järgmist:

- a. kui suures ulatuses jurisdiktsioon, kus struktuur luuakse, vastab Euroopa Liidu kehtestatud ja rahvusvahelistele standarditele maksustamise läbipaistvuses ja rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamises²⁴;
- b. kui suures ulatuses teenib struktuur ilmset majanduslikku ja õiguspärast eesmärki;
- c. kui suures ulatuses võidakse struktuuri kasutada tegeliku kasusaaja isiku varjamiseks;
- d. kui suures ulatuses annab kliendi soov potentsiaalse struktuuri loomiseks alust kahtlusteks;
- e. kas struktuur võiks takistada krediidasutuse või investeerimisühingu juhtorgani poolset järelevalvet või vähendada krediidasutuse või investeerimisühingu suutlikkust seotud riski juhtida;
- f. kas struktuur komplitseerib pädevate asutuste poolset tõhusat järelevalvet.

77. Mingil juhul ei tohiks krediidasutused ja investeerimisühingud luua mitteläbipaistvaid või tarbetult keerukaid struktuure, millel puudub selge majanduslik õigustus või õiguspärane otstarve, ega struktuure, mis tekitavad kahtlust, et neid võidakse kasutada finantskuritegudega seotud eesmärgil.

²³ Riigispetsiifilise riski ning konkreetsete toodete ja klientidega seotud riski hindamist käsitleva üksikasjaliku teabe saamiseks peaksid krediidasutused ja investeerimisühingud tutvuma ka praegu läbivaatamisel olevate rahapesu ja terrorismi rahastamisega seotud riskitegurite ühissuunisega (EBA GL JC/2017/37).

²⁴Vt ka: <https://eba.europa.eu/regulation-and-policy/anti-money-laundering-and-e-money/rts-on-the-implementation-of-group-wide-aml/cft-policies-in-third-countries>.

78. Struktuuride loomisel peaks juhtorgan neid mõistma, omama ülevaadet nende otstarbest ja seotud konkreetsetest riskidest ning tagama, et need hõlmaksid nõuetekohaseid sisekontrolli funktsioone. Vastavaid struktuure tohib heaks kiita ja alal hoida vaid siis, kui nende otstarve on selgelt määratletud ja mõistetav ning kui juhtorgan on veendunud, et kõik olulised riskid, sh maineriskid, on kindlaks tehtud, kõiki riske saab tõhusalt juhtida ja neist nõuetekohaselt raporteerida ning tagatud on efektiivne järelevalve. Mida keerukam ja läbipaistmatum on organisatsiooniline ja tegevusstruktuur ning mida suuremad on riskid, seda intensiivsem peaks olema struktuuri järelevalve.
79. Krediidasutused ja investeerimisühingud peaksid oma otsused dokumenteerima ning olema suutelised otsuseid pädevatele asutustele põhjendama.
80. Juhtorgan peaks tagama, et võetakse asjakohaseid meetmeid, et vältida või maandada selliste struktuuride sisetgevusest tulenevaid riske. See tähendab, et muu hulgas on tagatud järgmine:
- a. krediidasutuses või investeerimisühingus on kehtestatud adekvaatsed põhimõtted ja menetlused ning dokumenteeritud protsessid (nt kohaldatavad piirangud, teabevood) vastavate tegevuste kaalumiseks, nõuetele vastavuse tagamiseks, heakskiitmiseks ja seotud riskide juhtimiseks, arvestades tagajärgi konsolideerimisgrupi organisatsioonilisele ja tegevusstruktuurile, riskiprofiilile ja maineriskile;
 - b. vastavate tegevuste ja seotud riskide teave on kättesaadav konsolideerivale krediidasutusele või investeerimisühingule ning asutusesisestele audiitoritele ja välisaudiitoritele ning nende kohta antakse aru järelevalve funktsiooni täitvale juhtorganile ja tegevusloa andnud pädevale asutusele;
 - c. krediidasutus või investeerimisühing hindab korrapäraselt vastavate struktuuride alalhoidmise jätkuvat vajadust.
81. Vastavaid struktuure ja tegevusi (muu hulgas nende vastavust õigusaktide ja kutsestandardite nõuetele, peaks regulaarselt üle vaatama siseauditi funktsioon riskipõhist lähenemisviisi rakendades.
82. Krediidasutused ja investeerimisühingud peaksid rakendama krediidasutuse või investeerimisühingu äritegevuses kasutatavaid riskijuhtimismeetmeid, kui nad osutavad klientidele ebastandardseid või mitteläbipaistvaid teenuseid (nt aitavad klientidel luua vahendeid *offshore*-jurisdiktsioonides, arendavad keerukaid struktuure, rahastavad nende jaoks tehinguid või osutavad usaldusisiku teenuseid), mis kätkevad endas sarnaseid sisejuhtimisega seotud väljakutseid ning põhjustavad märkimisväärseid operatsiooni- ja maineriske. Eriti peaksid krediidasutused ja investeerimisühingud analüüsima põhjuseid, miks klient konkreetset struktuuri luua soovib.

7 Konsolideerimisgrupi organisatsiooniline raamistik

83. Direktiivi 2013/36/EL artikli 109 lõike 2 kohaselt peaksid mainitud direktiivi reguleerimisalasse kuuluvad emaettevõtjad ja tütarettevõtjad tagama juhtimiskorra, -protsesside ja -mehhanismide järjepidevuse ja ühtsuse konsolideeritud või allkonsolideeritud tasandil. Selles kontekstis peaksid usaldatavusnõuete kohase konsolideerimise kohaldamisalasse kuuluvad emaettevõtjad ja tütarettevõtjad kehtestama vastava korra, protsessid ja mehhanismid nende tütarettevõtjate jaoks, kellele ei kohaldu direktiiv 2013/36/EL, sh kolmandates riikides loodud tütarettevõtjate, kaasa arvatud *offshore*-rahanduskeskuste jaoks, et tagada usaldusväärne juhtimiskord konsolideeritud ja allkonsolideeritud tasandil. Tasustamisega seotud nõuete osas kehtivad vastavalt artikli 109 lõigetele 4 ja 5 mõned erandid²⁵. Konsolideeriva krediidasutuse või investeerimisühingu ja selle tütarettevõtjate pädevad funktsioonid peaksid omavahel asjakohaselt suhtlema ning andmeid ja teavet vahetama. Juhtimiskord, -protsessid ja -mehhanismid peaksid tagama selle, et konsolideerival krediidasutusel või investeerimisühingul oleks piisavalt andmeid ja teavet ning ta saaks hinnata konsolideerimisgrupiülel riskiprofiili, nagu on kirjeldatud jaos 6.2.
84. Direktiivi 2013/36/EL kohaldamisalasse kuuluva tütarettevõtja juhtorgan peaks võtma vastu ja rakendama konsolideeritud või allkonsolideeritud tasandil kehtestatud konsolideerimisgrupiülel juhtimispoliitikat individuaalsel tasandil nii, et täidetud oleks kõik liidu õiguses ja riiklikes õigusaktides kehtestatud konkreetsed nõuded.
85. Konsolideeriv krediidasutus või investeerimisühing peaks konsolideeritud ja allkonsolideeritud tasanditel tagama, et V jaotises nimetatud konsolideerimisgrupiülel juhtimispoliitikat ja sisekontrolliraamistikku järgiksid kõik usaldatavusnõuete kohase konsolideerimise kohaldamisalasse kuuluvad krediidasutused ja investeerimisühingud ning muud üksused, sh nende tütarettevõtjad, kellele ei kohaldu direktiiv 2013/36/EL. Juhtimispoliitika rakendamisel peaks konsolideeriv krediidasutus või investeerimisühing tagama, et kõigi tütarettevõtjate jaoks oleks kehtestatud usaldusväärne juhtimiskord, ning kaaluma spetsiifilist korda, protsesse ja mehhanisme, kui äritegevuse korraldamiseks ei kasutata eraldiseisvaid juriidilisi isikuid, vaid mitut juriidilist isikut hõlmavate äriiinide maatriksit.
86. Konsolideeriv krediidasutus või investeerimisühing peaks arvesse võtma kõigi tütarettevõtjate huve ning hindama, kuidas strateegiad ja poliitikad toetavad pikas perspektiivis kõigi tütarettevõtjate huvide ja konsolideerimisgrupi kui terviku huvide saavutamist.
87. Emaettevõtjad ja nende tütarettevõtjad peaksid tagama, et konsolideerimisgrupi kuuluvad krediidasutused ja investeerimisühingud ning üksused täidavad kõiki asjaomase jurisdiktsiooni spetsiifilisi õigusaktidega sätestatud nõudeid.

²⁵ Palun tutvuge ka EBA suunistega usaldusväärse tasustamispoliitika kohta.

88. Konsolideeriv krediidasutus või investeerimisühing peaks tagama, et tütaretevõtjad, mis on loodud kolmandates riikides ja kuuluvad usaldatavusnõuete kohase konsolideerimise kohaldamisalasse, kehtestaksid korra, protsessid ja mehhanismid, mis on kooskõlas konsolideerimisgrupiülese juhtimispoliitikaga ning vastavad direktiivi 2013/36/EL artiklites 74 kuni 96 ja käesolevates suunistes sätestatud nõuetele, kui see ei ole kolmanda riigi õigusaktide alusel seadusevastane.
89. Direktiivis 2013/36/EL ja käesolevates suunistes sätestatud juhtimisnõudeid kohaldatakse krediidasutuste ja investeerimisühingute suhtes olenemata sellest, kas nad on kolmandas riigis tegutseva emaettevõtja tütaretevõtjad. Kui kolmandas riigis tegutseva emaettevõtja Euroopa Liidus asuv tütaretevõtja on konsolideeriv krediidasutus või investeerimisühing, ei hõlma usaldatavusnõuete kohane konsolideerimine kolmandas riigis asuva emaettevõtja tasandit ega sama emaettevõtja teisi otseseid tütaretevõtjaid. Konsolideeriv krediidasutus või investeerimisühing peaks tagama, et kolmandas riigis asuva emaettevõtjana tegutseva krediidasutuse või investeerimisühingu konsolideerimisgrupiülest juhtimispoliitikat võetakse asutuse enda juhtimispoliitikas arvesse, kui see ei ole vastuolus asjaomases liidu õiguses (sh direktiivis 2013/36/EL ja käesolevate suuniste täpsustavate sätetega) sätestatud nõuetega.
90. Poliitika kehtestamisel ning juhtimiskorra dokumenteerimisel peaksid krediidasutused ja investeerimisühingud arvestama suuniste I lisas loetletud aspekte. Kuigi poliitikat ja dokumentatsiooni võib kajastada eraldiseisvates dokumentides, peaksid krediidasutused ja investeerimisühingud kaaluma nende koondamist või neile ühes juhtimisraamistikku käsitlevas dokumendis viitamist.

8 Tegevuse edasiandmise poliitika²⁶

91. Juhtorgan peaks kinnitama krediidasutuse või investeerimisühingu tegevuse edasiandmise poliitika ning seda korrapäraselt üle vaatama ja ajakohastama, et tagatud oleks asjakohaste muudatuste õigeaegne rakendamine.
92. Tegevuse edasiandmise poliitikas tuleks arvesse võtta tegevuse edasiandmise mõju krediidasutuse või investeerimisühingu äritegevusele ning avalduvaid riske (nt operatsiooniriski, sh juriidilist ja IT-riski, maineriski ning kontsentratsiooniriski). Poliitika peaks hõlmama tegevuse edasiandmise lepingu algusest lõpuni rakendatavat aruandlus- ja järelevalvekorda (sh tegevuse edasiandmise kirjelduse koostamist, tegevuse edasiandmise lepingu sõlmimist, lepingu täitmist kuni selle aegumiseni, situatsiooniplaane ning lepingu lõpetamise strateegiaid). Asutus vastutab täielikult kõikide tegevuse edasiandmise korras tellitud teenuste ja toimingute ning nendega seotud juhtimisotsuste eest. Sellest tulenevalt tuleks tegevuse edasiandmise poliitikas selgelt määratleda, et tegevuse edasiandmine ei vabasta krediidasutust või investeerimisühingut seadustest tulenevatest kohustustest ja vastutusest klientide ees.

²⁶ Vt ka: EBA suunisted tegevuse edasiandmise korralduste kohta, mis on leitavad veebilehel <https://www.eba.europa.eu/regulation-and-policy/internal-governance/guidelines-on-outsourcing-arrangements>.

93. Poliitikas tuleks sätestada, et tegevuse edasiandmise korraldus ei tohiks takistada asutuse tõhusat kohapealset või välist järelevalvet ning ei tohiks kuidagi piirata teenuste ja toimingute järelevalvet. Poliitika peaks käsitlema ka konsolideerimisgrupisest tegevuse edasiandmist (st krediidasutuse või investeerimisühingu konsolideerimisgruppi kuuluva juriidilise isiku pakutavaid teenuseid) ning arvestama konkreetse konsolideerimisgrupi eripäraga.

IV jaotis. Riskikultuur ja hea äritava

9 Riskikultuur

94. Krediidasutuse või investeerimisühingu tõhusa riskijuhtimise põhielement on usaldusväärne, hoolas ja järjepidev riskikultuur, mis peaks võimaldama krediidasutusel või investeerimisühingul teha usaldusväärseid ja teadlikke otsuseid.
95. Krediidasutused ja investeerimisühingud peaksid välja töötama tervikliku ja kogu krediidasutust või investeerimisühingut hõlmava riskikultuuri, mis tugineb täielikul arusaamal avalduvatest riskidest ning nende juhtimisest, võttes arvesse krediidasutuse või investeerimisühingu riskiisu.
96. Krediidasutused ja investeerimisühingud peaksid riskikultuuri välja töötamisel kasutama meetmeid, teavitustööd ning töötajate koolitamist krediidasutuse või investeerimisühingu tegevuse, strateegia ja riskiprofiili valdkonnas. Teavitustöös ja töötajate koolitamisel tuleks arvestada töötajate kohustusi, mis on seotud riskide võtmise ja riskijuhtimisega.
97. Töötajad peaks olema täielikult teadlikud riskijuhtimisega seotud kohustustest. Riskijuhtimine ei tohiks piirduda riskispetsialistide või sisekontrolli funktsioonidega. Eelkõige äriüksused peaksid juhtorgani järelevalve all vastutama riskide igapäevase juhtimise eest kooskõlas krediidasutuse või investeerimisühingu poliitika, menetluste ja kontrollmeetmetega, võttes arvesse krediidasutuse või investeerimisühingu riskiisu ja riskitaluvust.
98. Tugev riskikultuur peaks muu hulgas hõlmama järgmisi aspekte:
- a. Juhtkonna roll ja eeskuju: juhtorgan peaks olema vastutav krediidasutuse või investeerimisühingu põhiväärtuste ja ootuste kujundamise ning edastamise eest. Juhtorgani liikmete käitumine peaks peegeldama väärtusi. Krediidasutuse või investeerimisühingu juhtkonna liikmed (sh võtmeisikud) peaksid andma oma panuse põhiväärtuste ja ootuste töötajatele edasiandmisse. Töötajad peaksid tegutsema kooskõlas kõigi kohaldatavate õigusaktide ja eeskirjadega ning teatama täheldatud mittevastavusest koheselt krediidasutuse või investeerimisühingu siseselt või väliselt (andes sellest teada nt pädevale asutusele rikkumisest teatamise menetluse kaudu). Juhtorgan peaks jooksvalt edendama, jälgima ja hindama krediidasutuse või investeerimisühingu riskikultuuri, võtma arvesse riskikultuuri mõju krediidasutuse või investeerimisühingu finantsstabiilsusele, riskiprofiilile ja usaldusväärsele juhtimisele ning vajaduse korral viima sisse vastavad muudatused.

- b. Vastutustundlikkus: kõigi tasandite asjakohased töötajad peaks teadma ja mõistma krediidasutuse või investeerimisühingu põhiväärtuseid ning oma konkreetse rolli ulatuses ka asutuse riskiisu ja riskitaluvust. Töötajad peaksid olema suutelised täitma oma rolli ning olema teadlikud vastutusest oma tegude eest seoses krediidasutuse või investeerimisühingu riskikultuuriga.
- c. Tõhus teabevahetus ja vastuväidete esitamine: nõuetekohane riskikultuur peaks edendama avatud teabevahetust ja efektiivset vastuväidete esitamist, kus otsustusprotsessid toetavad vaadete mitmekesisust, panevad proovile praeguseid tavasid, stimuleerivad töötajate konstruktiivset ja kriitilist hoiakut ning soosivad avatud ja konstruktiivselt kaasavat keskkonda kogu organisatsioonis.
- d. Stiimulid: asjakohastel stiimulitel peaks olema võtmeroll kooskõla tagamisel riskikultuuri ning krediidasutuse või investeerimisühingu riskiprofiili ja pikaajaliste huvide vahel²⁷.

10 Krediidasutuste ja investeerimisühingute väärtused ning tegevusjuhend

- 99. Juhtorgan peaks töötama välja, võtma vastu, järgima ning edendama kõrgeimaid eetika- ja kutsestandardeid, võttes arvesse krediidasutuse või investeerimisühingu konkreetseid vajadusi ja eripära, ning tagama vastavate standardite rakendamise (tegevusjuhendi või mõne sarnase instrumendi abil). Lisaks peaks juhtorgan teostama standardite töötajate poolse järgimise järelevalvet. Kui see on asjakohane, võib juhtorgan võtta vastu ja rakendada krediidasutuse või investeerimisühingu konsolideerimisgrupiüleseid standardeid või ühingu või muu asjaomase organisatsiooni väljastatud ühisstandardeid.
- 100. Krediidasutused ja investeerimisühingud peaksid tagama, et töötajaid ei diskrimineerita soo, rassi, nahavärvi, etnilise või sotsiaalse päritolu, geneetiliste omaduste, keele, religiooni või uskumuste, poliitiliste või muude seisukohtade, rahvusvähemusse kuulumise, vara, sünni, puude, vanuse ega seksuaalse sättumuse alusel.
- 101. Krediidasutuse või investeerimisühingu poliitika peab olema sooneutraalne. See hõlmab muuhulgas tasustamist, värbamispoliitikat, karjääri arendamist ning järelkasvu tagamist, juurdepääsu koolitustele ning asutusesiseselt vabadele töökohtadele kandideerimise võimalust. Krediidasutused ja investeerimisühingud peaksid kõigile töötajatele sõltumata nende soost tagama võrdsed võimalused²⁸, sh karjäärivõimaluste osas ning püüdma suurendada alaesindatud soo esindatust juhikohustustega töötajate seas nii juhtorganisisestel positsioonidel kui ka grupis vastavalt delegeeritud määruses defineeritule (regulatiivsed tehnilised standardid kindlaksmääratud töötajate kohta)²⁹. Krediidasutused ja

²⁷ Vt ka EBA suunised usaldusväärse tasustamispoliitika kohta kooskõlas direktiivi 2013/36/EL artikli 74 lõikega 3 ja artikli 75 lõikega 2 ning avalikustamise kohta kooskõlas määruse (EL) nr 575/2013 artikliga 450 (EBA/GL/2015/22), mis on veebilehel <https://www.eba.europa.eu/regulation-and-policy/remuneration>.

²⁸ Vt ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuli 2006. aasta direktiiv 2006/54/EÜ meeste ja naiste võrdsete võimaluste ja võrdse kohtlemise põhimõtte rakendamise kohta tööhõive ja elukutse küsimustes.

²⁹ VT ka EBA suuniseid sooneutraalse tasustamispoliitika kohta.

investeerimisühingud peaksid eraldi jälgima soolise palgalõhe arengut kindlaksmääratud töötajate (välja arvatud juhtorgani liikmed), juhtimisfunktsiooni täitva juhtorgani liikmete, järelevalvefunktsiooni täitva juhtorgani liikmete ja muude töötajate seas. Krediidiasutustel ja investeerimisühingutel peaks olema poliitika, mis toetab töötajate pärast ema-, isa- või vanemapuhkust taas tööle integreerimist.

102. Standardite rakendamise eesmärk peaks olema tugevdada krediidiasutuse või investeerimisühingu kindlat juhtimiskorda ning vähendada krediidiasutusele või investeerimisühingule avalduvaid riske (eeskätt operatsiooniriski ja maineriski), millel võib trahvide, kohtukulude, pädevate asutuste kehtestatud piirangute, muude rahatrahvide ja kriminaalkaristuste ning kaubamärgi väärtuse ja tarbijate kindlustunde kaotamise tõttu olla märkimisväärne negatiivne mõju krediidiasutuse või investeerimisühingu kasumlikkusele ja jätkusuutlikkusele.
103. Juhtorganil peaksid olema selged ja dokumenteeritud põhimõtted, kuidas neid standardeid tuleb täita. Need põhimõtted peaksid:
 - a. tuletama töötajatele meelde, et krediidiasutuse või investeerimisühingu kogu äritegevus peab olema kooskõlas kohaldatavate õigusaktide ja krediidiasutuse või investeerimisühingu väärtustega;
 - b. edendama tugeva riskikultuuri abil riskiteadlikkust kooskõlas suuniste jaoga 9 ning peegeldama juhtorgani ootusi, et äritegevuses järgitakse krediidiasutuse või investeerimisühingu määratletud riskiisu, riskilimiite ja töötajate vastavaid kohustusi;
 - c. kehtestama põhimõtted ja tooma näiteid, milline on aktsepteeritav ja lubamatu käitumine seoses nõuetele mittevastava finantsaruandluse, üleastumiste ning majandus- ja finantskuritegudega (sh pettused, rahapesu, terrorismi rahastamise ja trustidevastase seadusandluse rikkumised, finantssanktsioonid, altkäemaks ja korruptsioon, turu manipuleerimine, kuritahtlik müügitegevus ning tarbijakaitseseaduste muud rikkumised, otse või kaudselt toime pandud maksurikkumised, sh ebaseaduslikud või keelatud dividendide arbitraaži skeemid);
 - d. selgitama, et lisaks seadustest tulenevate ja regulatiivsete nõuete ning sise-eeskirjade järgimisele oodatakse töötajatelt ausat ja väarikat käitumist ning oma ülesannete oskuslikku ja hoolikat täitmist; ja
 - e. tagama, et töötajad oleksid teadlikud võimalikest asutusesisestest ja välistest distsiplinaarmedetest, õiguslikest meetmetest ning sanktsioonidest, mis võivad järgneda üleastumistele ja lubamatule käitumisele.
104. Krediidiasutused ja investeerimisühingud peaksid tegema vastavate standardite järgimise järelevalvet ning tagama töötajate teadlikkuse (nt asjakohaste koolitustega). Krediidiasutused ja investeerimisühingud peaksid määrama funktsiooni, kes vastutab tegevusjuhendi või muu sarnase instrumendi järgimise jälgimise, vastavate rikkumiste hindamise ning nõuete

eiramisega seotud probleemide lahendamise eest. Tulemustest tuleks juhtorganile korrapäraselt raporteerida.

11 Krediidiasutuse või investeerimisühingu tasandil kehtestatud huvide konflikti poliitika

105. Juhtorgan peaks vastutama selliste tõhusate põhimõtete kehtestamise, kinnitamise, rakendamise ja kehtivate poliitikate eest, mis käsitlevad krediidiasutuse või investeerimisühingu tasandil tegelike ja potentsiaalsete huvide konfliktide tuvastamist, hindamist, juhtimist ja maandamist ning mis võivad tekkida nt seoses krediidiasutuse või investeerimisühingu, usaldatavusnõuete kohase konsolideerimise kohaldamisalasse kuuluvate erinevate krediidiasutuste ja investeerimisühingute, krediidiasutuse või investeerimisühingu erinevate äriiinide või -üksuste või väliste sidusrühmade mitmesuguste tegevuste ja rollidega.
106. Krediidiasutused ja investeerimisühingud peaksid oma organisatsioonilises ja halduse korraldustes võtma asjakohased meetmed, et vältida klientide huve kahjustavaid huvide konflikte.
107. Krediidiasutused ja investeerimisühingud peaksid dokumenteerima huvide konfliktide juhtimiseks või maandamiseks võetavad meetmed, mis peaksid muu hulgas hõlmama järgmist:
 - a. ülesannete asjakohane lahusus, nt konfliktse tegevuse usaldamine tehingute või teenuste ahelas eri isikutele või konfliktse tegevuse järelevalve- ja aruandluskohustuste usaldamine eri isikutele;
 - b. teabebarjääride loomine, nt teatavate äriiinide või -üksuste füüsilise eraldamisega.

12 Töötajatele kohaldatav huvide konflikti poliitika³⁰

108. Juhtorgan on vastutav selliste tõhusate põhimõtete kehtestamise, kinnitamise, rakendamise ja kehtivate poliitikate eest, mis käsitlevad krediidiasutuse või investeerimisühingu huvide ja töötajate (sh juhtorgani) isiklike huvide tegelike ja potentsiaalsete konfliktide tuvastamist, hindamist, juhtimist ja maandamist, mis võivad kahjustada töötajate ülesannete ja kohustuste täitmist. Konsolideeriv krediidiasutus või investeerimisühing peaks huvide konflikti käsitlevates konsolideerimisgrupiülestes põhimõtetes võtma arvesse huviseid konsolideeritud või allkonsolideeritud tasandil.
109. Põhimõtete eesmärk peaks olema töötajate (sh nende lähimate pereliikmete) võimalike huvide konfliktide tuvastamine. Krediidiasutused ja investeerimisühingud peaksid arvestama sellega, et huvide konfliktid võivad tuleneda mitte üksnes praegustest, vaid ka varasematest

³⁰ Selle jaoga tutvudes tuleks paralleelselt järgida ESMA ja EBA ühiseid suuniseid juhtorgani liikmete ja võtmeisikute sobivuse hindamise kohta kooskõlas direktiiviga 2013/36/EL ning direktiiviga 2014/65/EL.

isiklikest või tööalastest suhetest. Huvide konfliktide tekkimisel peaksid krediidasutused ja investeerimisühingud hindama nende olulisust, valima asjakohased maandamismeetmed ja neid rakendama.

110. Varasematest suhetest tuleneda võivate huvide konfliktide jaoks peaksid krediidasutused ja investeerimisühingud määrama asjakohase ajaraami, mille jooksul peaksid töötajad vastavatest huvide konfliktidest teada andma eeldusel, et need võivad jätkuvalt mõjutada töötajate käitumist ja osalemist otsustusprotsessis.
111. Põhimõtted peaksid käsitlema vähemalt allpool kirjeldatud olukordi või suhteid, kus võib tekkida huvide konflikt:
 - a. majandushuvid (nt aktsiad, muud omandiõigused ja liikmesused, finantsosalused ja muud äriklientidega seotud majandushuvid, intellektuaalomandiõigused, töötajate omandisse kuuluvale ettevõttele antud krediidasutuse või investeerimisühingu laenud, organi liikmesus või vastuoluliste huvidega organi või üksuse omamine);
 - b. isiklikud või tööalased suhted krediidasutuses või investeerimisühingus olulist osalust omavate isikutega;
 - c. isiklikud või tööalased suhted usaldatavusnõuete kohase konsolideerimise kohaldamisalasse kuuluvate krediidasutuste või investeerimisühingute või üksuste töötajatega (nt peresuhted);
 - d. muu töösuhe ja varasemad töösuhted (nt viimase viie aasta jooksul);
 - e. isiklikud või tööalased suhted asjaomaste väliste sidusrühmadega (nt sidemed oluliste tarnijate, konsultantide või muude teenuseosutajatega); ja
 - f. poliitiline mõjuvõim või poliitilised suhted.
112. Eelöeldust olenemata peaksid krediidasutused ja investeerimisühingud arvestama, et krediidasutuse või investeerimisühingu aktsionäriks olemine, krediidasutuses või investeerimisühingus erakontode omamine, krediidasutuselt või investeerimisühingult laenude võtmine või krediidasutuse või investeerimisühingu muude teenuste kasutamine ei tohiks tekitada olukordi, kus töötajaid peetakse huvide konflikti omavaks, kui asjakohasest piirmäärast on kinni peetud.
113. Põhimõtetes tuleks sätestada vastutavale funktsioonile raporteerida ja temaga suhtlemise protsessid. Töötajate kohustus on teavitada krediidasutust või investeerimisühingut viivitamatult igast küsimusest, mis võib tekitada või on juba tekitanud huvide konflikti.
114. Põhimõtetes tuleks eristada püsivaid huvide konflikte, mida tuleb alaliselt juhtida, ning huvide konflikte, mis tekivad ootamatult seoses ühe konkreetse sündmusega (nt seoses mõne tehinguga, teenuseosutaja valimisega jne) ja on üldjuhul lahendatavad ühekordse meetmega.

Kõigis olukordades tuleks otsuste tegemisel seada kesksele kohale krediidasutuse või investeerimisühingu huvid.

115. Põhimõtetes tuleks sätestada huvide konfliktide tuvastamise ja ennetamise, huvide konfliktide olulisuse hindamise ning maandamismeetmete võtmise menetlused, meetmed, dokumenteerimismõuded ja kohustused. Vastavad menetlused, nõuded, kohustused ja meetmed peaksid hõlmama järgmist:
- a. konfliktsete toimingute või tehingute erinevatele isikutele usaldamine;
 - b. meetmete võtmine, et töötaja, kes on tegev ka väljaspool krediidasutust või investeerimisühingut, ei mõjutaks asutust ebasobival viisil seoses sellise tegevusega;
 - c. juhtorgani liikme kohustus hoiduda hääletamisest küsimuses, mis võib tekitada liikmel huvide konflikti või muul viisil kompromiteerida liikme objektiivsust või suutlikkust täita nõuetekohaselt oma kohustusi asutuse ees;
 - d. olukorra välistamine, kus juhtorgani liikmetel võiks olla juhtkonnakoht konkureerivas krediidasutuses või investeerimisühingus, välja arvatud juhul, kui nad töötavad määruse (EL) nr 575/2013 artikli 113 lõikes 7 osutatud sama krediidasutuste ja investeerimisühingute kaitseskeemi alla kuuluvas krediidasutuses või investeerimisühingus, püsivalt keskasutusega seotud krediidasutuses, millele on osutatud määruse (EL) nr 575/2013 artiklis 10, või usaldatavusnõuete kohase konsolideerimise kohaldamisalasse kuuluvas krediidasutuses või investeerimisühingus.
116. Põhimõtetes tuleks konkreetselt käsitleda juhtorgani tasandil tekkida võivate huvide konfliktide riski ning anda piisavalt suuniseid selliste huvide konfliktide tuvastamiseks ja juhtimiseks, mis võiksid kahjustada juhtorgani liikmete suutlikkust langetada krediidasutuse või investeerimisühingu parimaid huve teenivaid objektiivseid ja erapooletuid otsuseid. Krediidasutused ja investeerimisühingud peaksid võtma arvesse ka seda, et huvide konfliktid võivad mõjutada juhtorgani liikmete sõltumatust³¹.
117. Tuvastatud juhtorgani liikmete huvide konfliktide maandamisel peaksid krediidasutused investeerimisühingud dokumenteerima, milliseid meetmeid võeti, sh põhjendama, kuidas need meetmed tõhusalt tagavad objektiivse otsuste tegemise.
118. Krediidasutuse või investeerimisühingu vastutavale funktsioonile avaldatud tegelikke või potentsiaalseid huvide konflikte tuleks nõuetekohaselt hinnata ja juhtida. Töötajate huvide konflikti tuvastamisel peaks krediidasutus või investeerimisühing tehtud otsuse dokumenteerima, eeskätt siis, kui huvide konflikt ja seotud riskid leiavad kinnitust, ning

³¹ Vt ka ESMA ja EBA ühised suunised juhtorgani liikmete ja võtmeisikute sobivuse hindamise kohta kooskõlas direktiiviga 2013/36/EL ning direktiiviga 2014/65/EL.

huvide konflikti kinnitamisel tuleks dokumenteerida, kuidas see rahuldaval määral maandati või kõrvaldati.

119. Kõik juhtorgani tasandil individuaalselt või kollektiivselt avalduvad tegelikud ja potentsiaalsed huvide konfliktid tuleks adekvaatselt dokumenteerida, neist tuleks juhtorganit teavitada ning juhtorgan peaks neid arutama, tegema otsuse ja huvide konflikti nõuetekohaselt juhtima.

12.1 Huvide konflikti poliitika laenude ja muude juhtorgani liikmete ja nendega seotud isikutega sõlmitavate tehingute kontekstis

120. Juhtorgan peaks oma töötajate huvide konflikti poliitika (jagu 12) ja lõikes 117 kirjeldatud juhtorgani liikmete huvide konfliktide haldamise raames looma raamistiku juhtorgani liikmetele ja nendega seotud isikutele laenude andmise ning nendega teiste tehingute sõlmimise (nt faktooring, liising, varaga seotud tehingud jms) kontekstis konfliktide tuvastamiseks ja nende haldamiseks.
121. Krediidiasutused ja investeerimisühingud võivad ilma, et see mõjutaks direktiivi 2013/36/EL riigi õigusesse ülevõtmist³², kaaluda oma laenude ja muude tehingutega seotud huvide konflikti raamistikus täielikult või osaliselt täiendavaid seotud osapoolte kategooriaid, kellele need kohalduvad.
122. Huvide konflikti raamistik peaks tagama, et juhtorgani liikmetele ja nendega seotud isikutele laenude andmise ja nendega teiste tehingute sõlmimise otsused tehakse objektiivselt, ilma huvide konfliktide lubamatu mõjuta ning üldpõhimõtte kohaselt turutingimustel.
123. Juhtorgan peaks sätestama juhtorgani liikmetele ja nendega seotud isikutele laenude andmisele ning nendega teiste tehingute sõlmimisele kohalduvad otsustamise protsessid. Selle raamistikuga võib sätestada eristamise tavapärasel äritegevuses tavalistel turutingimustel sõlmitud standardsete äritehingute³³ ning kõigile töötajatele pakutavatel tingimustel töötajatele antavate laenude ja nendega sõlmitavate tehingute vahel. Huvide konflikti raamistikus ja otsustusprotsessis võib eristada ka olulisi ja ebaolulisi laene ja muid tehinguid, erinevat tüüpi laenusid ja muid tehinguid ning tegelike või potentsiaalsete huvide konfliktide tasemeid, mille need võivad tekitada.
124. Juhtorgan peaks huvide konflikti raamistiku raames seadma sobivad piirmäärad (nt tooteliigi kohta või sõltuvalt tingimustest), mille ületamise korral on juhtorgani liikmele või temaga seotud isikule laenu andmiseks või temaga mõne teise tehingu sõlmimiseks alati vaja juhtorgani heakskiitu. Otsused oluliste juhtorgani liikmetele antavate laenude või muude

³² Vt ka tõhusa pangandusjärelvalve 20. üldpõhimõtet.

³³ Äritehingud hõlmavad laene ja teisi tehinguid (nt liisingud, faktooring, esmase avaliku pakkumise raames osutatavaid teenuseid, ühinemisi ja ülevõtmisi, vara müümist ja ostmist).

nendega sõlmitavate tehingute kohta, mida ei sõlmita tavalistel turutingimustel, vaid kõigile töötajatele pakutavatel tingimustel, peaks alati tegema juhtorgan.

125. Sellisest olulisest laenust või muust olulisest tehingust kasu saav juhtorgani liige ega vastaspoolega seotud liige ei tohiks otsustamise protsessis osaleda.
126. Krediidiasutused ja investeerimisühingud peaksid juhtorgani liikmele või temaga seotud isikule laenu andmise või temaga mõne muu tehingu sõlmimise otsuse tegemisel hindama riski, millega krediidiasutus või investeerimisühing võib selle tehingu tõttu kokku puutuda.
127. Laenude krediidiliinina (nt arvelduskrediit) andmise korral tuleks esialgne otsus ja selle muudatused dokumenteerida. Sellise kokkulepitud laenuvõimaluse kokkulepitud piires kasutamist ei ole vaja tõlgendada uue otsusena juhtorgani liikmele või temaga seotud isikule antud laenu kohta. Kui krediidiliini muutmine on vastavalt krediidiasutuse või investeerimisühingu poliitikale oluline, tuleb läbi viia uus hindamine ning teha uus otsus.
128. Krediidiasutused ja investeerimisühingud peaksid oma huvide konflikti poliitikale vastavuses tagama, et juhtorgani liikmetele ja nendega seotud isikutele antavatele laenudele ning teistele nendega sõlmitavatele muudele tehingutele kehtivad täielikult kõik asjaomased sisekontrolli protseduurid ning et järelevalvefunktsiooni täitva juhtorgani tasandil on olemas piisav järelevalveraamistik.

12.2 Juhtorgani liikmetele ja nendega seotud isikutele antavate laenude ning täiendava teabe dokumenteerimine

129. Krediidiasutused ja investeerimisühingud peaksid direktiivi 2013/36/EL artikli 88 lõikele 1 vastavuseks juhtorgani liikmetele ja nendega seotud isikutele antavate laenude kohta³⁴ nõuetekohaselt dokumenteerima vähemalt järgmise teabe:
 - a. võlgniku nimi ja staatus (st juhtorgani liige või seotud isik) ning seotud isikule antava laenu korral selle juhtorgani liikme nimi, kellega isik on seotud, ja juhtorgani liikme ning seotud isiku vahelise suhte olemus;
 - b. laenu liik/laad ja summa;
 - c. laenule kehtivad tingimused;
 - d. laenu heakskiitmise kuupäev;
 - e. laenu ja sellele kehtivate tingimuste heakskiitmise otsuse teinud isiku või organi nimi ja organi koosseis;
 - f. kas laen anti turutingimustel või mitte (jah/ei); ja

³⁴ VT ka EBA suuniseid laenude väljastamise kohta, mis on leitavad veebilehel <https://eba.europa.eu/regulation-and-policy/credit-risk/guidelines-on-loan-origination-and-monitoring>.

- g. kas laen anti kõigile töötajatele pakutavatel tingimustel või mitte (jah/ei).
130. Krediidiasutused ja investeerimisühingud peaksid tagama, et kõik juhtorgani liikmetele ja nendega seotud isikutele antavad laenud dokumenteeritakse täielikult, vastavat teavet uuendatakse ja et krediidiasutusel või investeerimisühingul on võimalik teha kõik dokumendid pädevatele asutustele viimaste nõudmisel sobivas vormis viivitamatult kättesaadavaks.
131. Juhtorgani liikmele või temaga seotud isikutele enam kui 200 000 euro suuruse laenu andmise korral peaks krediidiasutustel ja investeerimisühingutel olema võimalik pädevale asutusele viimase nõudmisel esitada järgmist täiendavat teavet:
- a. laenusumma protsent ja samale võlgnikule antud laenude tagasimaksmata osade summa protsent võrreldes:
 - i. esimese taseme omavahendite ja teise taseme omavahendite summaga ja
 - ii. krediidiasutuse või investeerimisühingu esimese taseme põhiomavahenditega;
 - b. kas laen on suure riskide kontsentreerumise osa³⁵; ja
 - c. samale võlgnikule antud laenude tagasimaksmata osa koondsumma suhtelise kaaluga, mis arvutatakse protsendina jagades kogu tagasimaksmata laenusumma kõigi juhtorgani liikmetele ja nendega seotud isikutele antud laenude tagasimaksmata summaga.

13 Sisehoiatuse kord

132. Krediidiasutused ja investeerimisühingud peaksid kehtestama ja alal hoidma asjakohased õigusrikkumistest teavitamise põhimõtted ja menetlused, mis võimaldavad töötajatel anda konkreetse, sõltumatu ja autonoomse kanali kaudu teada regulatiivsete või asutusesiseste nõuete (sh määruse (EL) nr 575/2013 nõuete ja direktiivi 2013/36/EL ülevõtvate riiklike sätete) või sisejuhtimiskorra potentsiaalsest või tegelikust rikkumisest. Teavitavatel töötajatel ei peaks olema vaja omada tõendeid rikkumise kohta, ent nad peaksid olema rikkumises piisavalt kindlad uurimise algatamise põhjendamiseks. Krediidiasutused ja investeerimisühingud peaksid rakendama ka sobivaid protsesse ja kordasid, millega tagatakse, et nad peavad kinni neile Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2019 direktiivi (EL) 2019/1937 riikliku rakendamise raames kehtivatest kohustustest seoses ELi seaduste rikkumisest teatavate isikute kaitsega.
133. Huvide konfliktide vältimiseks peaks töötajatel olema võimalik teatada rikkumistest väljaspool tavapäraseid aruandlusahelaid (nt vastavuskontrolli või siseauditi funktsiooni kaudu või sõltumatu asutusesisese rikkumisest teatamise menetluse teel). Teavituskord

³⁵ Vt ka määruse (EL) nr 575/2013 IV osa ja eelkõige artiklit 392.

peaks tagama nii rikkumisest teatava isiku kui ka väidetavalt rikkumise toimepanemise eest vastutava füüsilise isiku isikuandmete kaitse kooskõlas määrusega (EL) 2016/679 (GDPR)³⁶.

134. Hoiatuskord peaks olema kättesaadav kõikidele asutuse töötajatele.
135. Kui see on asjakohane, tuleks töötaja poolt teavituskorra alusel edastatud teave teha kättesaadavaks juhtorganile ja asutusesisese teavitamise põhimõtetes määratletud muude vastutavatele funktsioonidele. Kui rikkumisest teatanud töötaja seda nõuab, tuleks teave juhtorganile ja muude vastutavatele funktsioonidele edastada anonüümselt. Krediidasutused ja investeerimisühingud võivad kehtestada ka sellise rikkumisest teatamise korra, mis võimaldab teavet edastada anonüümselt.
136. Krediidasutused ja investeerimisühingud peaksid tagama, et rikkumisest teataja oleks asjakohaselt kaitstud mis tahes negatiivse tagajärje, nt kättemaksu, diskrimineerimise või muud laadi ebavõrdse kohtlemise eest. Krediidasutus või investeerimisühing peaks tagama, et ükski krediidasutuse või investeerimisühingu kontrolli alla kuuluv isik ei ohvristaks rikkumisest teatajat, ning võtma asjakohaseid meetmeid iga ohvristamise eest vastutava isiku suhtes.
137. Samuti peaksid krediidasutused ja investeerimisühingud kaitsma mis tahes negatiivse tagajärje eest isikuid, kellest on teatatud, kui uurimisel ei leita tõendeid, mis õigustaksid vastava isiku suhtes meetmete võtmist. Meetmete võtmisel peaks krediidasutus või investeerimisühing neid rakendada nii, et asjassepuutuv isik oleks kaitstud soovimatute negatiivsete tagajärgede eest, mis ületavad meetme eesmärgi.
138. Eeskätt peaks õigusrikkumistest teavitamise kord:
 - a. olema dokumenteeritud (nt töötajate käsiraamatutes);
 - b. kehtestama selged reeglid, mis tagavad teavitamist, teatatud isikuid ja rikkumist puudutavate andmete konfidentsiaalse töötlemise kooskõlas määrusega (EL) 2016/679, välja arvatud juhud, kui täiendavate uurimiste või järgnevate kohtumenetluste raames on riiklike õigusaktide alusel nõutav avalikustamine;
 - c. kaitsma kahtlustest teatanud töötajat rikkumise avalikustamisest tingitud ohvristamise eest;
 - d. tagama tõstatatud potentsiaalsete või tegelike rikkumiste hindamise ja neist teatamise (vajaduse korral muu hulgas asjaomasele pädevale asutusele või õiguskaitseorganile);

³⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus).

- e. võimalusel tagama, et potentsiaalsetest või tegelikest rikkumistest teatanud töötaja saaks kinnituse teabe kättesaamise kohta;
- f. tagama teatatud rikkumise uurimise tulemuste jälgimise; ja
- g. tagama nõuetekohase aruandluse.

14 Pädevate asutuste teavitamine rikkumistest

139. Pädevad asutused peaksid looma tõhusad ja usaldusväärsed mehhanismid, mis võimaldavad krediidasutuste ja investeerimisühingute töötajatel teavitada pädevaid asutusi asjakohastest regulatiivsete nõuete (sh määruse (EL) nr 575/2013 nõuete ja direktiivi 2013/36/EL ülevõtivate riiklike sätete) potentsiaalsetest või tegelikest rikkumistest. Need mehhanismid peaksid hõlmama vähemalt järgmist:

- a. rikkumisteadete vastuvõtmise erimenetlused ja nende järelkontroll (nt rikkumisest teatamise osakond, üksus või talitus);
- b. jaos 13 viidatud asjakohane kaitse;
- c. nii rikkumisest teatava füüsilise isiku kui ka väidetavalt rikkumise toimepaneku eest vastutava füüsilise isiku isikuandmete kaitse kooskõlas määrusega (EL) 2016/679 (GDPR);
- d. jaos 13 sätestatud selged eeskirjad.

140. Ilma et see piiraks pädevate asutuste mehhanismide kaudu rikkumistest teatamise võimalust, võivad pädevad asutused julgustada töötajaid järgima esmalt krediidasutuste ja investeerimisühingute õigusrikkumistest teavitamise korda.

V jaotis. Sisekontrolli raamistik ja mehhanismid

15 Sisekontrolliraamistik

141. Krediidasutused ja investeerimisühingud peaksid edendama ning alal hoidma kultuuri, mis toetab positiivset hoiakut riskikontrolli suhtes, nõuete järgimist krediidasutuses või investeerimisühingus ning usaldusväärsset ja terviklikku sisekontrolli raamistikku. Selle raamistiku kontekstis peaksid krediidasutuste ja investeerimisühingute äriinid vastutama oma tegevuses eettulevate riskide juhtimise eest ning kehtestama kontrollmeetmed, mille eesmärk on tagada vastavus asutusesisestele ja välisnõuetele. Raamistiku osana peaksid krediidasutustes ja investeerimisühingutes olema sisekontrolli funktsioonid, kellel on oma kohustuste täitmiseks asjakohane ja piisav võim, kaal ja juurdepääs juhtorganile, ning riskijuhtimise raamistik.

142. Krediidasutuse või investeerimisühingu sisekontrolli raamistikku tuleks individuaalselt kohandada, lähtudes äritegevuse spetsiifikast, keerukusest ja seotud riskidest ning võttes arvesse konsolideerimisgruppi tervikuna. Krediidasutused ja investeerimisühingud peaksid korraldama vajaliku teabevahetuse nii, et kõik juhtorganid, äriiinid ning siseüksused (sh sisekontrolli funktsioonid) saaksid oma ülesandeid täita. See tähendab nt asjakohase teabe vahetamist äriiinide ja vastavuskontrolli funktsiooni ning konsolideerimisgrupi tasandil tegutseva rahapesu ja terrorismi rahastamise vastase võitluse vastavuskontrolli funktsiooni (kui eraldiseisev kontrollifunktsioon on olemas) vahel ning konsolideerimisgrupi tasandil tegutsevate sisekontrolli funktsioonide juhtide ja krediidasutuse või investeerimisühingu juhtorgani vahel.
143. Krediidasutused ja investeerimisühingud peaksid rakendama sobivaid protsesse ja kordasid, millega tagatakse, et nad täidavad rahapesu ja terrorismi rahastamise vastase võitluse kontekstis oma kohustusi. Krediidasutused ja investeerimisühingud peaksid hindama nende rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise riski ja võtma vajaduse korral maandavaid meetmeid nende riskide ning nendega seotud operatsiooni- ja maineriskide vähendamiseks. Krediidasutused ja investeerimisühingud peaksid võtma meetmeid tagamaks, et nende töötajad on teadlikud rahapesu ja terrorismi rahastamisega seotud riskidest ning rahapesu ja terrorismi mõjust krediidasutusele või investeerimisühingule ja finantssüsteemi puutumatussele.
144. Sisekontrolli raamistik peaks hõlmama kogu organisatsiooni, sh juhtorgani kohustusi ja ülesandeid, ning kõigi äriiinide ja siseüksuste tegevust, sh sisekontrolli funktsioone, edasiantud tegevusi ja turustuskanaleid.
145. Krediidasutuse või investeerimisühingu sisekontrolli raamistik peaks tagama:
- a. toimingute efektiivsuse ja tulemuslikkuse;
 - b. äritegevuse usaldusväärsuse;
 - c. riskide nõuetekohase tuvastamise, hindamise ja maandamise;
 - d. asutusesiseselt ja väliselt jagatava finantsteabe ning muude andmete usaldusväärsuse;
 - e. haldus- ja raamatupidamistava nõuetekohasuse; ja
 - f. kooskõla õigusaktide, eeskirjade ja järelevalvealaste nõuete ning krediidasutuse või investeerimisühingu sise-eeskirjade, protsesside, normide ja otsustega.

16 Sisekontrolli raamistiku rakendamine

146. Juhtorgan on vastutav nii sisekontrolli raamistiku, protsesside ja mehhanismide kehtestamise ning nende adekvaatsuse ja tõhususe seire kui ka kõigi äriiinide ja siseüksuste,

sh sisekontrolli funktsioonide (nt riskijuhtimise, vastavuskontrolli, rahapesu ja terrorismi rahastamise vastase võitluse alase vastavuskontrolli (kui see on eraldiseisev vastavuskontrolli funktsioonist) ja siseauditi funktsioonide) üle järelevalve teostamise eest. Krediidiasutused ja investeerimisühingud peaksid kehtestama, alal hoidma ning korrapäraselt ajakohastama kirjalikke sisekontrolli põhimõtteid, mehhanisme ja menetlusi, mille juhtorgan siis heaks kiidab.

147. Krediidiasutuse või investeerimisühingu sisekontrolli raamistikus peaks olema esitatud selge, läbipaistev ja dokumenteeritud otsustusprotsess ning selge ülesannete ja volituste jaotus (ka äriiinide, siseüksuste ja sisekontrolli funktsioonide vahel).
148. Krediidiasutused ja investeerimisühingud peaksid vastavad põhimõtted, mehhanismid ja menetlused töötajatele teatavaks tegema ning teavitama töötajaid olulistest muudatustest.
149. Sisekontrolli raamistiku rakendamisel peaksid krediidiasutused ja investeerimisühingud tagama ülesannete asjakohase lahususe (nt määrates tehingute töötlemisel või teenuste osutamisel konfliktsete toimingute tegemise erinevatele isikutele või usaldades konfliktse tegevuse järelevalve- ja aruandluskohustused eri isikutele) ning looma teabebarjäärid (nt teatavate osakondade füüsilise eraldamisega).
150. Sisekontrolli funktsioonid peaksid kontrollima, kas sisekontrolli raamistikus sätestatud põhimõtteid, mehhanisme ja menetlusi rakendatakse nende vastutusalasse kuuluvates valdkondades nõuetekohaselt.
151. Sisekontrolli funktsioonid peaksid esitama juhtorganile korrapäraselt kirjalikke aruandeid tuvastatud oluliste puuduste kohta. Need aruanded peaksid sisaldama iga uue olulise tuvastatud puudusega seotud riske, mõjuanalüüsi, soovitusi ja võetavaid parandusmeetmeid. Juhtorgan peaks sisekontrolli funktsiooni tähelepanekute põhjal tegema õigeaegselt ja mõjusalt järelkontrolli ning nõudma asjakohaseid parandusmeetmeid. Tuleks kehtestada tähelepanekute ja võetud parandusmeetmete ametliku järelkontrolli protsess.

17 Riskijuhtimise raamistik

152. Üldise sisekontrolli raamistiku osana peaks krediidiasutustel ja investeerimisühingutel olema terviklik ettevõtteülene riskijuhtimise raamistik, mis hõlmab kõiki äriiline ja siseüksuseid, sh sisekontrolli funktsioone, ning käsitleb põhjalikult kõigi riskipositsioonide majanduslikku sisu. Riskijuhtimise raamistik peaks võimaldama krediidiasutusel või investeerimisühingul teha riskide võtmise kohta teadlikke otsuseid. Riskijuhtimise raamistik peaks hõlmama nii bilansilisi ja bilansiväliseid riske kui ka tegelikke ja tulevasi riske, millega krediidiasutus või investeerimisühing võib silmitsi seista. Riske tuleks hinnata alt ülespoole ja ülevalt allapoole kõiki äriiline arvestades, kasutades järjepidevat terminoloogiat ning ühilduvaid meetodeid krediidiasutuse või investeerimisühingu kui terviku lõikes ja ka konsolideeritud või allkonsolideeritud tasandil. Riskijuhtimise raamistik peaks kajastama kõiki asjakohaseid riske ning piisavat tähelepanu tuleks pöörata nii finantsriskidele kui ka muudele

riskidele, muu hulgas krediidiriskile, tururiskile, likviidsusriskile, kontsentratsiooniriskile, tegevusriskile, IT-riskile, maineriskile, juriidilisele riskile, käitusriskile, rahapesu ja terrorismi rahastamise vastase võitluse ning teiste finantskuritegudega seotud ja keskkonnaalastele sotsiaalsetele ning üldjuhtimise alastele nõuetele vastavusega seotud riskile ja strateegilistele riskidele.

153. Krediidiasutuse või investeerimisühingu riskijuhtimise raamistik peaks hõlmama põhimõtteid, menetlusi, riskilimiite ja riskikontrolle, mis võimaldavad äriiini, krediidiasutuse või investeerimisühingu ja konsolideeritud või allkonsolideeritud tasandil riske adekvaatselt, õigeaegselt ja pidevalt tuvastada, mõõta või hinnata, jälgida, juhtida ning maandada ja neist teatada.
154. Krediidiasutuse või investeerimisühingu riskijuhtimise raamistik peaks sisaldama erisuunised krediidiasutuse või investeerimisühingu strateegiate rakendamise kohta. Asjakohal juhul tuleks nende suunistega kehtestada ja alal hoida asutusesisesed limiidid, mis on kooskõlas krediidiasutuse või investeerimisühingu riskiisuga ning proportsionaalsed selle usaldusväärse toimimise, majandusliku tugevuse, kapitalibaasi ja strateegiliste eesmärkidega. Krediidiasutuse või investeerimisühingu riskiprofiil peaks olema kehtestatud limiitidega vastavuses. Riskijuhtimise raamistikus tuleks määratleda protsess, mis tagab riskilimiitide rikkumise korral neist teavitamise, nende käsitlemise ja asjakohase järelkontrollimenetluse.
155. Riskijuhtimise raamistik tuleks asutusesiseselt, nt siseauditi funktsiooni poolt sõltumatult läbi vaadata ning seda tuleks asutuse riskiisu alusel korrapäraselt uuesti hinnata, võttes arvesse riskikontrolli funktsiooni ja vajaduse korral riskikomitee esitatud teavet. Tegurid, mida tuleks kaaluda, hõlmavad asutusesisesed ja -väliseid arengusuundi, sh bilansi ja tulu muutumist, tegevuse suurenevat keerukust, riskiprofiili ja tegevusstruktuuri, geograafilist laienemist, ühinemisi ja omandamisi ning uute toodete või tegevussuundade väljatoomist.
156. Riskide tuvastamiseks ja nende mõõtmiseks või hindamiseks peaks krediidiasutus või investeerimisühing töötama välja asjakohased meetodid, muu hulgas nii tulevikku kui ka minevikku suunatud. Meetodid peaksid võimaldama riskipositsioonide koondamist äriiinide lõikes ning toetama riskide kontsentreerumise kindlakstegemist. Vahendid peaksid hõlmama tegeliku riskiprofiili hindamist krediidiasutuse või investeerimisühingu riskiisu suhtes ning võimaldama kindlaks teha ja hinnata potentsiaalseid ja stressiolukorra riskipositsioone erinevates negatiivsetes stsenaariumides krediidiasutuse või investeerimisühingu taluvust arvesse võttes. Vahendid peaksid andma teavet riskiprofiili võimalike vajalike kohanduste kohta. Krediidiasutused ja investeerimisühingud peaksid stressistsenaariumide loomisel tuginema piisavalt konservatiivsetele eeldustele.
157. Krediidiasutused ja investeerimisühingud peaksid võtma arvesse, et kvantitatiivsete hindamismeetodite kasutamise tulemused ja stressikatsed sõltuvad suuresti mudelite piiirangutest ja eeldustest (sh šoki raskusastmest ja kestusest ning aluseks olevatest riskidest). Nt mudelid, mis näitavad väga suurt tulu majanduslikult kapitalilt, võivad tuleneda mudelite nõrkusest (nt mõne olulise riski väljajätmisest), mitte niivõrd paremast strateegiast või

krediidasutuse või investeerimisühingu strateegia suurepärasest täitmisest. Riskihindamise eest vastutab lõppkokkuvõttes ainuisikuliselt krediidasutus või investeerimisühing, kes peaks hindama riske kriitiliselt ega tohiks tugineda üksnes välistele hindamistele. Eraldi tuleks käsitleda asjakohaseid makromajanduslikke suundumusi ja andmeid, et teha kindlaks nende potentsiaalne mõju riskipositsioonile ja portfelligidele.

158. Riskihindamise eest vastutab lõppkokkuvõttes ainuisikuliselt asutus, mis peaks hindama riske kriitiliselt ega tohiks tugineda üksnes välistele hindamistele. Krediidasutused ja investeerimisühingud peaksid olema teadlikud mudelite ja parameetrite piirangutest ning kasutama mitte üksnes kvantitatiivseid, vaid ka kvalitatiivseid riskihindamise vahendeid (sh eksperthinnanguid ja kriitilist analüüsi).
159. Lisaks krediidasutuste ja investeerimisühingute endi tehtavatele hindamistele võivad krediidasutused ja investeerimisühingud kasutada ka väliseid riskihinnanguid (sh väliseid krediidireitinguid või sisseostetud riskimudeleid).
160. Krediidasutused ja investeerimisühingud peaksid olema teadlikud selliste hindamiste ulatusest ja piirangutest. Krediidasutused ja investeerimisühingud peaksid olema täielikult teadlikud selliste hindamiste täpsest ulatusest ning nende piiridest.
161. Kehtestada tuleks korrapärased ja läbipaistvad aruandlusmehhanismid, et asutuse juhtorgan, selle riskikomitee (kui see on olemas) ja kõik asjakohased üksused saaksid aruanded õigel ajal, et need oleksid õiged, täpsed, arusaadavad ja sisukad ning et kõik osalejad saaksid jagada asjakohast teavet riskide tuvastamise, mõõtmise või hindamise, seire ja juhtimise kohta. Aruandlusraamistik peaks olema täpselt määratletud ja dokumenteeritud.
162. Riskide ja riskistrateegia teabe tõhus edastamine ning riskiteadlikkus on kriitilise tähtsusega kogu riskijuhtimise protsessi (sh läbivaatus- ja otsustusprotsesside) seisukohast ning aitab vältida otsuseid, mis võiksid kogemata riski suurendada. Efekttiivne riskiaruandlus hõlmab riskistrateegia ja asjakohaste riskiandmete (nt riskipositsioonide ja peamiste riskinäitajate) usaldusväärset asutusesisest kaalumist ning nendest teatamist nii horisontaalselt kogu krediidasutuse või investeerimisühingu lõikes kui ka juhtimisahelas üles ja alla.

18 Uued tooted ja olulised muudatused³⁷

163. Krediidasutuses või investeerimisühingus tuleks kehtestada nõuetekohaselt dokumenteeritud ja juhtorgani kinnitatud uute toodete heakskiitmise poliitika, mis käsitleb uute turgude, toodete ja teenuste arendamist ja olulisi muudatusi olemasolevates ning erandlikke tehinguid. Poliitika peaks hõlmama ka olulisi muudatusi seotud protsessides (nt tegevuse edasiandmise kord) ja süsteemides (nt infotehnoloogia väljavahetamise protsessid). Uute toodete heakskiitmise poliitika peaks tagama heakskiidetud toodete ja muudatuste kooskõla krediidasutuse või investeerimisühingu riskistrateegia ja riskiisu ning

³⁷ Vt ka EBA suunised jaepangandustoodete tootjatele ja levitajatele järelevalve- ja juhtimisnõuete kohta, mis on veebilehel <https://www.eba.europa.eu/-/eba-publishes-final-product-oversight-and-governance-requirements-for-manufacturers-and-distributors-of-retail-banking-products>.

krediidasutuse või investeerimisühingu vastavate limiitidega või vajalike paranduste tegemise.

164. Olulised muutused või erakordsed tehingud võivad hõlmata ühinemisi ja ülevõtmisi, sh ebapiisava hoolsuskohustuse auditi läbiviimise võimalikke tagajärgi, kui sellega ei tuvastata ühinemise järgseid riske või kohustusi, struktuuride loomist (nt uued tütarettvõtjad või ühe tegevuseesmärgi saavutamiseks loodud äriühingud, uued tooted), süsteemide või riskijuhtimise raamistiku või kordade muutumine ja krediidasutuse või investeerimisühingu korralduse muutumine.
165. Krediidasutusel või investeerimisühingul peaksid olema spetsiifilised korrad nendele põhimõtetele vastavuse hindamiseks, võttes arvesse riskijuhtimise funktsiooni sisendit. See peaks hõlmama vastavuskontrolli funktsiooni süstemaatilist eelnevat hindamist ja dokumenteeritud seisukohta uute toodete või olemasolevate toodete olulise muutumise kohta.
166. Asutuse uute toodete heakskiitmise poliitika peaks hõlmama kõiki kaalutlusi, mida tuleb arvesse võtte uutele turgudele sisenemise, uute toodetega kauplemise ja uue teenuse väljatoomise otsuste tegemisel või olemasolevate toodete ja teenuste olulisel muutmisel. Uute toodete heakskiitmise poliitika peaks hõlmama ka „uue toote/turu/tegevuse“ või „oluliste muutuste“ määratlust, mida organisatsioonis kasutatakse, ning asutusesiseste funktsioonide kaasamist otsustamisprotsessi.
167. Uute toodete heakskiitmise poliitikas tuleks sätestada peamised küsimused, mida on vaja enne otsuse tegemist arutada. Need peaksid hõlmama regulatiivnõuete täitmist, raamatupidamisarvestust, hinna määramise mudeleid, mõju riskiprofiilile, kapitali adekvaatsust ja kasumlikkust, piisavate *front office'i*, *back office'i* ja *middle office'i* ressursside kättesaadavust ning adekvaatsete sisevahendite kättesaadavust ja asjatundlikkust seotud riskide mõistmiseks ja jälgimiseks. Krediidasutused ja investeerimisühingud peaksid oma direktiivist (EL) 2015/849 tulenevate kohustuste täitmiseks välja selgitama ka uue toote või äritegevusega seotud rahapesu ja terrorismi rahastamise alased riskid, neid hindama ning kehtestama meetmed nende riskide maandamiseks. Uue tegevuse alustamise otsuses tuleks selgelt sätestada vastutav tegevusüksus ja üksikisikud. Uut tegevust ei tohiks alustada enne, kui on piisavalt ressursse seotud riskide mõistmiseks ja juhtimiseks.
168. Uute toodete või olemasolevates toodetes, protsessides ja süsteemides oluliste muudatuste heakskiitmise tuleks kaasata riskijuhtimise funktsiooni ning vastavuskontrolli funktsiooni. Muu hulgas peaksid nad täielikult ja objektiivselt hindama uuest tegevusest tulenevaid riske erinevate stsenaariumide alusel, mis tahes võimalikke puudusi krediidasutuse või investeerimisühingu riskijuhtimise ja sisekontrolli raamistikos ning krediidasutuse või investeerimisühingu suutlikkust võimalikke uusi riske tõhusalt juhtida. Lisaks peaks riskijuhtimise funktsioonil olema selge ülevaade uute toodete arendamisest (või olemasolevates toodetes, protsessides ja süsteemides oluliste muudatuste tegemisest)

erinevate äriiinide ja portfelliide lõikes ning õigus nõuda, et olemasolevate toodete muutmise toimuks uute toodete heakskiitmise protsessi kaudu.

19 Sisekontrolli funktsioonid

169. Sisekontrolli funktsioonid peaksid hõlmama riskijuhtimise funktsiooni (vt jagu 20), vastavuskontrolli funktsiooni (vt jagu 21) ja siseauditi funktsiooni (vt jagu 22). Riskijuhtimise ja vastavuskontrolli funktsiooni peaks kontrollima siseauditi funktsioon. Kontrollifunktsioonide kohustused peaksid hõlmama ka rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise alaste nõuete täitmise tagamist.
170. Sisekontrolli funktsioonide ülesannete täitmise võib I jaotises loetletud proportsionaalsuse kriteeriumeid arvesse võttes asjaomaste krediidasutuste või investeerimisühingute juhtorganite nõusolekul edasi anda konsolideerivale krediidasutusele või investeerimisühingule või muule konsolideerimisgrupi sisesele või välisele üksusele. Ka siis, kui sisekontrolli ülesannete täitmine antakse osaliselt või täielikult edasi, on vastavate tegevuste ja krediidasutuse või investeerimisühingu sisekontrolli funktsiooni alal hoidmise eest vastutavad siiski vastava sisekontrolli funktsiooni juht ja juhtorgan.
171. Krediidasutused ja investeerimisühingud peaksid ilma, et see mõjutaks riiklikku direktiivi 2015/849/EL rakendamise alast õigust, määrama ühele personali liikmele (nt vastavuskontrolli juhile) kohustuse tagada krediidasutuse või investeerimisühingu vastavus selle direktiivi nõuetele ja krediidasutuse või investeerimisühingu poliitikale ning kordadele. Krediidasutused ja investeerimisühingud võivad luua sõltumatu kontrollifunktsioonina eraldiseisva rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise alase võitluse nõuetele vastavuse kontrolli funktsiooni.³⁸ Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise alase võitluse eest vastutav isik peaks vajaduse korral otse juhtimis- ja järelevalvefunktsiooni täitvale juhtorganile raporteerima.

19.1 Sisekontrolli funktsioonide juhid

172. Sisekontrolli funktsioonide juhid tuleks ametisse määrata sobival hierarhiatasemel, mis annab kontrollifunktsiooni juhile kohustuste täitmiseks asjakohase võimu ja kaalu. Juhtorgani üldisest vastutusest olenemata peaksid sisekontrolli funktsioonide juhid olema juhitavatest äriiinidest või -üksustest sõltumatud. Selles kontekstis peaksid riskijuhtimise, vastavuskontrolli ja siseauditi funktsioonide juhid andma aru juhtorganile ja olema juhtorgani ees otseselt vastutavad ning juhtorgan peaks vaatama üle nende töötulemused.
173. Vajaduse korral peaks sisekontrolli funktsioonide juhtidel olema võimalus pääseda ligi ja otseselt raporteerida järelevalve funktsiooni täitvale juhtorganile, et osutada probleemidele ja hoiatada järelevalve funktsiooni, kui krediidasutust või investeerimisühingut ohustavad või

³⁸ Vt ka EBA suuniseid rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise alastele nõuetele vastavuse tagamise funktsiooni kohta (praegu väljatöötamisel).

võivad ohustada teatud suundumused. Seejuures peaksid sisekontrolli funktsioonide juhid saama siiski kasutada aruandmiseks ka tavapäraseid aruandlusahelaid.

174. Krediidiasutused ja investeerimisühingud peaksid olema kehtestanud dokumenteeritud protsessid sisekontrolli funktsiooni juhi ametisse määramiseks ja tema volituste tühistamiseks. Ühelgi juhul ei tohiks sisekontrolli funktsioonide juhte ja direktiivi 2013/36/EL artikli 76 lõike 5 kohaselt ka riskijuhtimise funktsiooni juhti ametist kõrvaldada järelevalve funktsiooni täitva juhtorgani eelneva heakskiiduta. Kui tegu on oluliste krediidiasutuste ja investeerimisühingutega, tuleks pädevaid asutusi viivitamatult teavitada sisekontrolli funktsiooni juhi kõrvaldamise kinnitamisest ja selle peamistest põhjustest.

19.2 Sisekontrolli funktsioonide sõltumatus

175. Et sisekontrolli funktsioone saaks pidada sõltumatuks, peaksid olema täidetud järgmised tingimused:
- nende töötajad ei tohiks täita ühtegi ülesannet, mis kuulub valdkonda, mida sisekontrolli funktsioonid peavad jälgima ja kontrollima;
 - sisekontrolli funktsioonid peaksid olema organisatsiooniliselt lahutatud tegevusest, mida nad on määratud jälgima ja kontrollima;
 - krediidiasutuse või investeerimisühingu juhtorgani liikmete üldisest vastutusest olenemata ei tohiks sisekontrolli funktsiooni juht olla allutatud isikule, kes vastutab sisekontrolli funktsioonide jälgitava ja kontrollitava tegevuse juhtimise eest; ja
 - sisekontrolli funktsioonide töötajate tasustamine ei tohiks olla seotud selle tegevuse tulemuslikkusega, mida sisekontrolli funktsioon jälgib ja kontrollib, ning see ei tohiks ka muul viisil nende objektiivsust ohustada³⁹.

19.3 Sisekontrolli funktsioonide kombineerimine

176. Riskijuhtimise funktsiooni ja vastavuskontrolli funktsiooni võib I jaotises sätestatud proportsionaalsuse kriteeriumeid arvestades kombineerida. Siseauditi funktsiooni ei tohiks teiste sisekontrolli funktsioonidega kombineerida.

19.4 Sisekontrolli funktsioonide ressursid

177. Sisekontrolli funktsioonide käsutuses peaksid olema piisavad ressursid. Sisekontrolli funktsioonidel peaks olema piisavalt kvalifitseeritud töötajaid (nii ematettevõtja kui ka tütarettevõtja tasandil). Personali kvalifikatsioon peaks olema järjepidevalt tagatud ja personalile tuleks vastavalt vajadusele pakkuda asjakohaseid koolitusi.

³⁹ Vt ka EBA suunised usaldusväärse tasustamispoliitika kohta, mis on veebilehel <https://www.eba.europa.eu/regulation-and-policy/remuneration/guidelines-on-sound-remuneration-policies>.

178. Sisekontrolli funktsioonidel peaksid olema asjakohased IT-süsteemid, nende käsutuses peaks olema vastav tugi ning neil peaks olema juurdepääs kohustuste täitmiseks vajalikule asutusesisesele ja välisele teabele. Sisekontrolli funktsioonidel peaks olema juurdepääs vajalikule teabele kõigi äriiinide ja vastavate riskantsete tütarettevõtjate kohta, eeskätt kui need võivad põhjustada krediidasutusele või investeerimisühingule olulisi riske.

20 Riskijuhtimise funktsioon

179. Krediidasutused ja investeerimisühingud peaksid looma riskijuhtimise funktsiooni, mis hõlmab kogu krediidasutust või investeerimisühingut. Riskijuhtimise funktsioonil peaks I jaotises loetletud proportsionaalsuse kriteeriumeid arvesse võttes olema piisavalt võimu, kaalu ja vahendeid riskipoliitika ning jaos 17 täpsustatud riskijuhtimise raamistiku rakendamiseks.
180. Vajaduse korral peaks riskijuhtimise funktsioonil olema otsene ligipääs järelevalve funktsiooni täitvale juhtorganile ja selle komiteedele, kui need on loodud (eeskätt riskikomiteele).
181. Riskijuhtimise funktsioonil peaks olema juurdepääs kõigile äriiinidele ja muudele riske tekitada võivatele siseüksustele, samuti asjakohastele tütarettevõtjatele ja sidusettevõtjatele.
182. Riskijuhtimise funktsiooni töötajatel peaksid olema piisavad teadmised, oskused ja asjatundlikkus riskijuhtimistehnikate ja -menetluste ning turgude ja toodete alal ning töötajatele tuleks võimaldada regulaarseid koolitusi.
183. Riskijuhtimise funktsioon peaks olema sõltumatu äriiinidest ja -üksustest, mille riske ta kontrollib, kuid nendega suhtlemine ei tohiks olla välistatud. Ärifunktsioonide ja riskijuhtimise funktsiooni vaheline suhtlemine peaks aitama saavutada eesmärki, et kõik krediidasutuse või investeerimisühingu töötajad kannaksid vastutust riskide juhtimise eest.
184. Riskijuhtimise funktsioon peaks olema krediidasutuse või investeerimisühingu keskne organisatoorne üksus, mis on üles ehitatud nii, et selle abil saaks rakendada riskipoliitikat ja kontrollida riskijuhtimise raamistikku. Riskijuhtimise funktsioonil peaks olema põhiroll selle tagamises, et krediidasutuses või investeerimisühingus oleksid kehtestatud tõhusad riskijuhtimise protsessid. Riskijuhtimise funktsioon peaks olema aktiivselt kaasatud kõigisse olulistesse riskijuhtimise otsustesse.
185. Olulised krediidasutused ja investeerimisühingud võivad kaaluda iga olulise äriiini jaoks sihtotstarbelise riskijuhtimise funktsiooni loomist. Sellegipoolest tuleks konsolideerivas krediidasutuses või investeerimisühingus luua keskne riskijuhtimise funktsioon (muu hulgas konsolideerimisgrupi riskijuhtimise funktsioon), mis annab asutus- ja konsolideerimisgrupiülese tervikliku ülevaate kõigist riskidest ning tagab riskistrateegia järgimise.

186. Riskijuhtimise funktsioon peaks esitama asjakohase sõltumatu teabe, analüüsid ja eksperthinnangu riskipositsioonide kohta, andma nõu äriiinide või siseüksuste tehtud ettepanekute ja riskidega seotud otsuste kohta ning teavitama juhtorganit sellest, kas need on kooskõlas krediidasutuse või investeerimisühingu riskistrateegia ja riskiisuga. Riskijuhtimise funktsioon võib anda soovitusi riskijuhtimise raamistiku täiustuste kohta ning pakkuda välja parandusmeetmeid riskipoliitikate, -menetluste ja -limitide rikkumiste kõrvaldamiseks.

20.1 Riskijuhtimise funktsiooni roll riskistrateegias ja otsustes

187. Riskijuhtimise funktsioon peaks aktiivselt osalema krediidasutuse või investeerimisühingu riskistrateegia väljatöötamise varajases etapis ning tõhusate riskijuhtimise protsesside kehtestamise tagamisel. Riskijuhtimise funktsioon peaks esitama juhtorganile kogu vajaliku riskidega seotud teabe, et juhtorganil saaks kindlaks määrata krediidasutuse või investeerimisühingu riskiisu taseme. Riskijuhtimise funktsioon peaks hindama riskistrateegia ja riskiisu usaldusväärset ning jätkusuutlikkust. Riskijuhtimise funktsioon peaks tagama, et riskiisu kajastuks nõuetekohaselt konkreetsetes riskilimitides. Lisaks peaks riskijuhtimise funktsioon hindama äriüksuste riskistrateegiaid ja riskiisu, sh äriüksuste kavandatud eesmärgid, ning tema arvamust tuleks küsida enne, kui juhtorgan võtab vastu riskistrateegiaid ja riskiisu puudutava otsuse. Eesmärgid peaksid olema usaldusväärsed ja kooskõlas krediidasutuse või investeerimisühingu riskistrateegiaga.

188. Riskijuhtimise funktsioon osalemine otsustusprotsessides peaks tagama asjakohase riskiteguritega arvestamise. Sellegipoolest peaksid vastuvõetud otsuste eest vastutama äriüksused ja siseüksused ning lõppkokkuvõttes juhtorgan.

20.2 Riskijuhtimise funktsiooni roll olulistest muudatustes

189. Kooskõlas jaoga 18 tuleks enne olulisi muudatusi puudutavate otsuste vastuvõtmist või erandlike tehingute tegemist hinnata riskijuhtimise funktsiooni osalusel vastavate muudatuste või erandlike tehingute mõju krediidasutuse või investeerimisühingu või konsolideerimisgrupi üldriskile ning vastavad tulemused tuleks enne otsuse vastuvõtmist juhtorganile ette kanda.

190. Riskijuhtimise funktsioon peaks hindama, kuidas võivad tuvastatud riskid mõjutada krediidasutuse või investeerimisühingu või konsolideerimisgrupi suutlikkust hallata oma riskiprofiili, likviidsust ja tugevat kapitalibaasi tavalistes ja erakorralistes tingimustes.

20.3 Riskijuhtimise funktsiooni roll riskide tuvastamisel, mõõtmisel, hindamisel, juhtimisel, maandamisel, jälgimisel ja aruandluses

191. Riskijuhtimise funktsioon peaks tagama piisava riskijuhtimise raamistiku olemasolu ning kõigi riskide tuvastamise, hindamise, mõõtmise, jälgimise ja juhtimise ning neist krediidasutuse või investeerimisühingu asjakohaseid üksusi nõuetekohase teavitama.
192. Riskijuhtimise funktsioon peaks tagama, et riskide tuvastamine ja hindamine ei tugineks üksnes kvantitatiivsetele andmetele või mudeliväljunditele, ning arvestama ka kvalitatiivseid meetodeid. Riskijuhtimise funktsioon peaks teavitama juhtorganit riskimudelites ja analüüsis kasutatud eeldustest ja võimalikest puudustest.
193. Riskijuhtimise funktsioon peaks tagama, et tehingud seotud osapooltega vaadatakse läbi, et tehakse kindlaks neist krediidasutusele või investeerimisühingule tulenevad tegelikud või võimalikud riskid ja neid riske hinnatakse adekvaatselt.
194. Riskijuhtimise funktsioon peaks tagama, et äriüksused seiravad tõhusalt kõiki tuvastatud riske.
195. Riskijuhtimise funktsioon peaks korrapäraselt jälgima krediidasutuse või investeerimisühingu tegelikku riskiprofiili ning kontrollima seda krediidasutuse või investeerimisühingu strateegiliste eesmärkide ja riskiisu seisukohalt, et juhtimisfunktsiooni täitev juhtorgan saaks teha otsuseid ning järelevalve funktsiooni täitev juhtorgan saaks neid kontrollida.
196. Riskijuhtimise funktsioon peaks analüüsima suundumusi ning tuvastama muutuvatest oludest ja tingimustest tulenevaid uusi või suurenevaid riske. Samuti peaks ta korrapäraselt üle vaatama tegelikud riskitulemused, võrreldes neid varasemate hinnangutega (st järelkatsetega), et hinnata ja parandada riskijuhtimisprotsessi täpsust ja tõhusust.
197. Riskijuhtimise funktsioon peaks hindama võimalikke riskimaandamise viise. Juhtorganile edastatav aruandlus peaks sisaldama kavandatavaid asjakohaseid riskimaandusmeetmeid.

20.4 Riskijuhtimise funktsiooni roll heakskiitmata riskipositsioonides

198. Riskijuhtimise funktsioon peaks sõltumatult hindama riskiisu või riskilimiitide rikkumisi (sh selgitama välja põhjuse ning võrdlema riskipositsiooni lõpetamise, vähendamise või maandamise õiguslikke ja majanduslikke tagajärgi selle säilitamise võimaliku kuluga). Riskijuhtimise funktsioon peaks teavitama asjassepuutuvaid äriüksuseid ja juhtorganit ning andma soovitusi võimalike parandusmeetmete kohta. Riskijuhtimise funktsioon peaks andma aru järelevalve funktsiooni täitvale juhtorganile, kui rikkumine on oluline, ilma et see piiraks

riskijuhtimise funktsioon kohustust anda aru teistele asutusesisestele funktsioonidele ja komiteedele.

199. Riskijuhtimise funktsioon peaks tagama, et tema soovitusel alusel tehakse asjakohasel tasandil otsus, mida vastavad äriüksused järgivad, ning millest teavitatakse nõuetekohaselt juhtorganit ja riskikomiteed, kui see on asutatud.

20.5 Riskijuhtimise funktsiooni juht

200. Riskijuhtimise funktsiooni juht peaks vastutama põhjaliku ja arusaadava riskiteabe esitamise ning juhtorgani nõustamise eest, võimaldades juhtorganil mõista krediidasutuse või investeerimisühingu üldist riskiprofiili. Sama kehtib emaettevõtja riskijuhtimise funktsiooni juhi kohta konsolideeritud olukorraga seonduvalt.
201. Riskijuhtimise funktsiooni juhil peaks olema piisavalt asjatundlikkust, iseseisvust ja volitusi, et vaidlustada otsuseid, mis mõjutavad krediidasutuse või investeerimisühingu riskipositsiooni. Kui riskijuhtimise funktsiooni juht ei ole juhtorgani liige, peaksid olulised krediidasutused ja investeerimisühingud määrama ametisse riskijuhtimise funktsiooni sõltumatu juhi, kellel ei ole juhtorgani ees teiste funktsioonidega seotud vastutust ega otsest aruandluskohustust. Kui I jaotises käsitletud proportsionaalsuse põhimõtet arvesse võttes ei ole proportsionaalne ametisse määrata üksnes riskijuhtimise funktsiooni juhi rolli täitvat isikut, võib selle funktsiooni kombineerida vastavuskontrolli funktsiooni juhi ametikohaga või määrata ülesannete täitjaks mõne teise kõrgema astme töötaja, kui kombineeritavate funktsioonide vahel puudub huvide konflikt. Igal juhul peaks vastaval isikul olema piisavalt võimu, kaalu ja sõltumatust (nt juriidilise üksuse juht).
202. Riskijuhtimise funktsiooni juht peaks olema suuteline vaidlustama krediidasutuse või investeerimisühingu juhtkonna ja juhtorgani võetud otsuseid ning vastuväidete alused tuleks ametlikult dokumenteerida. Kui krediidasutus või investeerimisühing soovib anda riskijuhtimise funktsiooni juhile juhtorganist madalama tasandi otsustele (nt krediidi- või investeerimisotsus või limiidi kehtestamine) veto panemise õiguse, tuleks määrata vastava vetoõiguse ulatus, eskalatsiooni- või apellatsioonimenetlus ning see, kuidas kaasatakse juhtorgan.
203. Krediidasutused ja investeerimisühingud peaksid kehtestama tugevdatud menetlused selliste otsuste heakskiitmiseks, mille suhtes riskijuhtimise funktsiooni juht on avaldanud negatiivset arvamust. Järelevalve funktsiooni täitev juhtorgan peaks saama riskijuhtimise funktsiooni juhiga vahetult suhelda olulistes riskidega seotud küsimustes, sh juhul, kui suundumused ei ole kooskõlas krediidasutuse või investeerimisühingu riskiisu ja -strateegiaga.

21 Vastavuskontrolli funktsioon

204. Krediidiasutused ja investeerimisühingud peaksid nõuetele vastavusega seotud riskide juhtimiseks looma alalise ja tõhusa vastavuskontrolli funktsiooni ning nimetama ametisse kogu asutuses selle funktsiooni eest vastutava isiku (vastavuskontrolli töötaja või juhi).
205. Kui I jaotises käsitletud proportsionaalsuse põhimõtet arvesse võttes ei ole proportsionaalne ametisse määrata üksnes vastavuskontrolli funktsiooni juhi rolli täitvat isikut, võib selle funktsiooni kombineerida riskijuhtimise funktsiooni juhi ametikohaga või määrata ülesannete täitjaks mõne teise kõrgema astme töötaja (nt juriidilise üksuse juhi), kui kombineeritavate funktsioonide vahel puudub huvide konflikt.
206. Vastavuskontrolli funktsioon (sh vastavuskontrolli funktsiooni juht) peaks olema sõltumatu äriinidest ja siseüksustest, mida ta kontrollib, ning tal peaks olema piisavalt võimu, kaalu ja vahendeid. I jaotises sätestatud proportsionaalsuse kriteeriumeid arvesse võttes võib seda funktsiooni abistada riskijuhtimise funktsioon või võib selle kombineerida riskijuhtimise funktsiooni või muude asjaomaste funktsioonidega (nt juriidilise üksuse või personaliosakonnaga).
207. Vastavuskontrolli funktsiooni töötajatel peaksid olema piisavad teadmised, oskused ja asjatundlikkus vastavuskontrolli ja asjaomaste menetluste alal ning töötajatele tuleks võimaldada regulaarseid koolitusi.
208. Järelevalve funktsiooni täitev juhtorgan peaks teostama nõuetekohaselt dokumenteeritud vastavuskontrolli põhimõtete rakendamise järelevalvet ning need põhimõtted tuleks teha teatavaks kõigile töötajatele. Krediidiasutused ja investeerimisühingud peaksid kehtestama protsessi, et hinnata korrapäraselt muudatusi oma tegevust reguleerivates õigusaktides ja eeskirjades.
209. Vastavuskontrolli funktsioon peaks nõustama juhtorganit seoses meetmetega, mis tuleks võtta kehtivatele õigusaktidele, eeskirjadele, määrustele ja standarditele vastavuse tagamiseks, ning hindama õigusliku või regulatiivkeskkonna mis tahes muudatuste võimalikku mõju krediidiasutuse või investeerimisühingu tegevusele ja vastavuskontrolli raamistikule.
210. Vastavuskontrolli funktsioon peaks tagama, et vastavusseireks kasutatakse struktureeritud ja täpselt määratletud vastavusseireprogrammi, ning hoolitsema vastavuskontrolli põhimõtete järgimise eest. Vastavuskontrolli funktsioon peaks juhtorganile raporteerima ja riskijuhtimise funktsiooniga asjakohaselt suhtlema seoses krediidiasutuse või investeerimisühingu nõuetele vastavusega seotud riski ja selle juhtimisega. Vastavuskontrolli funktsioon ja riskijuhtimise funktsioon peaksid oma ülesannete täitmiseks tegema koostööd ning vahetama asjakohast teavet. Juhtorgan ja riskijuhtimise funktsioon peaksid vastavuskontrolli funktsiooni järeldusi otsuste tegemisel arvesse võtma.
211. Kooskõlas käesolevate suuniste jaoga 18 peaks vastavuskontrolli funktsioon tihedas koostöös riskijuhtimise funktsiooni ja juriidilise üksusega kontrollima ka seda, et uued tooted

ja uued menetlused oleksid vastavuses kehtiva õigusraamistikuga ning õigusaktide, eeskirjade ja järelevalvenõuete teadaolevate eelseivate muudatustega, kui see on asjakohane.

212. Krediidiasutused ja investeerimisühingud peaksid rakendama piisavaid meetmeid asutusesisese ja -välise tegevuse vastu, mis võib soodustada või võimaldada pettust, rahapesu või terrorismi rahastamist või muid finantskuritegusid või korra rikkumist (nt sise-eeskirjade rikkumised, seatud piiride ületamised).
213. Krediidiasutused ja investeerimisühingud peaksid tagama, et nende tütarettevõtjad ja filiaalid võtaksid vajalikud meetmed, et tagada oma tegevuse vastavus kohalikele õigusaktidele ja eeskirjadele. Kui kohalikud õigusaktid ja eeskirjad takistavad konsolideerimisgrupi rakendatud rangemate menetluste ja vastavuskontrolli süsteemide kohaldamist, eeskätt kui need tõkestavad vajaliku teabe avalikustamist ja vahetamist konsolideerimisgrupi üksuste vahel, peaksid tütarettevõtjad ning filiaalid sellest teatama konsolideeriva krediidiasutuse või investeerimisühingu vastavuskontrolli ametnikule või vastavuskontrolli funktsiooni juhile.

22 Siseauditi funktsioon

214. Krediidiasutused ja investeerimisühingud peaksid looma sõltumatu ja tõhusa siseauditi funktsiooni, võttes arvesse I jaotises sätestatud proportsionaalsuse kriteeriumeid, ning nimetama ametisse kogu krediidiasutuses või investeerimisühingus selle funktsiooni eest vastutava isiku. Siseauditi funktsioon peaks olema sõltumatu ning tal peaks olema piisavalt võimu, kaalu ja vahendeid. Eeskätt peaks krediidiasutus või investeerimisühing tagama, et siseauditi funktsiooni täitvate töötajate kvalifikatsioon ja funktsiooni ressursid (eeskätt auditeerimisvahendid ja riskianalüüsimeetodid) oleksid proportsionaalsed krediidiasutuse või investeerimisühingu suuruse ja tegevuskohtadega ning selle ärimudeli, tegevuse, riskikultuuri ja riskiisuga seotud riskide olemuse, mastaabi ja keerukusega.
215. Siseauditi funktsioon peaks olema sõltumatu auditeeritavatest tegevustest. Seetõttu ei tohiks siseauditi funktsiooni kombineerida ühegi teise funktsiooniga.
216. Siseauditi funktsioon peaks riskipõhist lähenemisviisi rakendades erapooletult hindama krediidiasutuse või investeerimisühingu kõigi tegevuste ja üksuste (sh edasiantavate tegevuste) vastavust nii krediidiasutuse või investeerimisühingu põhimõtetele ja menetlustele kui ka õigusaktidega sätestatud nõuetele ning seda objektiivselt kinnitama. Siseauditifunktsioon peaks hõlmama konsolideerimisgrupi kõiki üksusi.
217. Siseauditi funktsioon ei tohiks olla seotud konkreetsete sisekontrolli põhimõtete, mehhanismide ja menetluste ega riskilimiitide kujundamise, valimise, kehtestamise ning rakendamise. Seejuures peaks juhtimisfunktsiooni täitev juhtorgan siiski saama pöörduda siseauditi funktsiooni poole riski, sisekontrolli ja nõuetele vastavusega seotud küsimustes.

218. Siseauditi funktsioon peaks hindama, kas jaos 15 täpsustatud krediidasutuse või investeerimisühingu sisekontrolli raamistik on tõhus ja toimiv. Eriti peaks siseauditi funktsioon hindama alljärgnevat:
- a. krediidasutuse või investeerimisühingu juhtimisraamistiku sobivus;
 - b. kas olemasolevad põhimõtted ja menetlused on jätkuvalt adekvaatsed ning vastavuses nii seadustest tulenevate ja regulatiivsete nõuetega kui ka krediidasutuse või investeerimisühingu riskistrateegia ja riskiisuga;
 - c. kas menetlused on kooskõlas kohaldatavate õigusaktide ja eeskirjadega ning juhtorgani otsustega;
 - d. kas menetlusi rakendatakse õigesti ja efektiivselt (nt tehingute nõuetele vastavus, riskitaseme tõhus haldamine jne); ja
 - e. kas kaitsefunktsiooni täitvate äriüksuste ning vastavuskontrolli funktsiooni ja riskijuhtimise funktsiooni tehtud kontrollid ja aruandlus on adekvaatsed, kvaliteetsed ja mõjusad.
219. Siseauditi funktsioon peaks eelkõige kontrollima krediidasutuse või investeerimisühingu meetodite ja tehnikate usaldusväärset tagavate protsesside ning sisemudelites kasutatavate eelduste ja andmeallikate (nt riskimodelleerimise ja raamatupidamise andmete) terviklikkust. Lisaks tuleks hinnata kvalitatiivsete riskituvastuse ja -hindamise vahendite ning võetud riskimaandusmeetmete kvaliteeti ja kasutamist.
220. Siseauditi funktsioonil peaks olema asutuseülene vaba juurdepääs kõigile aruannetele, dokumentidele, teabele ning krediidasutuse või investeerimisühingu hoonetele. See peaks hõlmama ligipääsu juhtkonna infosüsteemidele ning kõigi komiteede ja otsuseid tegevate organite protokollidele.
221. Siseauditi funktsioon peaks järgima riiklikke ja rahvusvahelisi kutsestandardeid. Siin viidatud kutsestandardite näidete hulka kuuluvad Siseaudiitorite Instituudi kehtestatud standardid.
222. Siseaudit tuleks teha kooskõlas auditi kava ja üksikasjaliku auditi programmiga, järgides riskipõhist lähenemisviisi.
223. Siseauditi kava tuleks koostada vähemalt üks kord aastas iga-aastase siseauditi kontrollleesmärkide alusel. Siseauditi kava peaks kinnitama juhtorgan.
224. Kõigile auditi soovitudele tuleks kohaldada juhtkonna asjakohastel tasanditel ametlikku järelkontrolli, et tagada soovitude tõhus ja õigeaegne järgimine ning vastav aruandlus.

VI jaotis. Talitluspidevuse juhtimine⁴⁰

225. Krediidasutused ja investeerimisühingud peaksid kehtestama nõuetekohase talitluspidevuse juhtimise ja taastekava, et tagada pidev tegevussuutlikkus ja piirata kahjusid tõsise tegevuskatkestuse korral.
226. Krediidasutused ja investeerimisühingud võivad luua ka spetsiifilise sõltumatu talitluspidevuse funktsiooni, nt riskijuhtimise funktsiooni osana⁴¹.
227. Krediidasutuse või investeerimisühingu äritegevus põhineb mitmel olulisel ressursil (nt IT-süsteemid, sh pilveteenused, sidesüsteemid, põhipersonal ja hooned). Talitluspidevuse juhtimise eesmärk on vähendada tegevuslikke, rahalisi, õiguslikke, mainega seotud ja muid olulisi tagajärgi, mis tulenevad nende ressursside hävimisest või kestvatest häiretest ning sellest tingitud häiretest asutuse tavategevuses. Kasutada võib teisigi riskijuhtimismeetmeid, et vähendada selliste vahejuhtumite tõenäosust või kanda nende finantsmõju üle kolmandatele isikutele (nt kindlustuse kaudu).
228. Usaldusväärse talitluspidevuse juhtimise kava kehtestamiseks peaks krediidasutus või investeerimisühing hoolikalt analüüsima riskitegureid ning tõsiste tegevushäirete riski ning hindama (kvantitatiivselt ja kvalitatiivselt) nende võimalikku mõju, kasutades asutusesiseseid ja/või väliseid andmeid ning stsenaariumianalüüsi. Vastav analüüs peaks hõlmama kõiki äriilise ja siseüksusi (sh riskijuhtimise funktsiooni) ning võtma arvesse nende vastastikust sõltuvust. Analüüsi tulemused aitavad kindlaks määrata krediidasutuse või investeerimisühingu taastumisprioriteedid ja -eesmärgid.
229. Eelkirjeldatud analüüsi alusel peaks krediidasutus või investeerimisühing kehtestama järgmised meetmed:
- eriolukorra- ja talitluspidevuse kavad, et tagada krediidasutuse või investeerimisühingu asjakohane reageerimine hädaolukordades ning suutlikkus jätkata kõige olulisemat tegevust, kui esinevad häired tavalises äritegevuses; ja
 - oluliste ressursside taastekavad, et oleks võimalik naasta piisava aja jooksul tavapärase äritegevuse juurde. Võimalikest tegevushäiretest tulenev mis tahes jääkrisk peaks vastama asutuse riskiisule.
230. Eriolukorra, talitluspidevuse ja taastamiskavad peaksid olema dokumenteeritud ja neid tuleks hoolikalt rakendada. Dokumentatsioon peaks olema kättesaadav äriilidele, tugiüksustele ning riskikontrolli funktsioonile ning see peaks olema talletatud süsteemides, mis asetsevad füüsiliselt eraldi ja on eriolukorras hõlpsasti kättesaadavad. Pakkuda tuleks

⁴⁰ Krediidasutused ja investeerimisühingud peaksid tutvuma ka EBA suunistega IKT riski kohta, mis on leitavad veebilehelt: <https://eba.europa.eu/regulation-and-policy/internal-governance/guidelines-on-ict-and-security-risk-management>

⁴¹ Vt ka määruse (EL) nr 575/2013 artikkel 312.

asjakohast koolitust. Kavasid tuleks korrapäraselt testida ja ajakohastada. Testimise käigus tekkinud mis tahes probleemid ja häired tuleks dokumenteerida, neid tuleks analüüsida ning kavad tuleks vastavalt üle vaadata.

VII jaotis. Läbipaistvus

231. Strateegiatest, poliitikatest ja kordadest tuleks teavitada krediidasutuse või investeerimisühingu kõiki asjassepuutuvaid töötajaid. Asutuse töötajad peaksid mõistma ja järgima oma ülesannete ja kohustuste seisukohast olulisi tegevuspõhimõtteid ja kordasid.
232. Sellest tulenevalt peaks juhtorgan asjakohaseid töötajaid teavitama asutuse strateegiatest ja tegevuspõhimõtetest ning hoidma töötajaid nendega kursis selgel ja järjepideval viisil ning vähemalt tasemel, mis on vajalik konkreetsete ülesannete täitmiseks. Seda võib teha kirjalike suuniste, käsiraamatute või muude vahendite kaudu.
233. Kui pädevad asutused on direktiivi 2013/36/EL artikli 106 lõike 2 alusel volitatud nõudma, et emettevõtja avaldaks igal aastal oma juriidilise struktuuri ning krediidasutuste ja investeerimisühingute konsolideerimisgrupi üldjuhtimise ja organisatsioonilise ülesehituse kirjelduse, peaks vastav teave hõlmama kõiki direktiivis 2013/34/EL⁴² määratletud konsolideerimisgrupi ülesehitusse kuuluvaid üksusi riikide lõikes.
234. Avaldatav teave peaks hõlmama vähemalt järgmist:
 - a. ülevaade krediidasutuste ja investeerimisühingute sisemisest töökorraldusest ja konsolideerimisgrupi struktuurist, nagu on määratletud direktiivis 2013/34/EL ja seda muutvates õigusaktides (sh peamised aruandlusahelad ja kohustused);
 - b. pärast eelmist teabe avaldamist aset leidnud mis tahes olulised muudatused ja olulise muudatuse tegemise kuupäev;
 - c. uus juriidiline, juhtimis- või organisatsiooniline struktuur;
 - d. teave juhtorgani struktuuri, töökorralduse ja liikmete (sh liikmete arvu ja sõltumatuteks kvalifitseeruvate liikmete arvu) kohta ning ülevaade juhtorgani kõigi liikmete soost ja volituste kehtivusajast;
 - e. juhtorgani peamised kohustused;
 - f. järelevalve funktsiooni täitva juhtorgani komiteede loend ja nende koosseis;
 - g. krediidasutustele ja investeerimisühingutele ning juhtorganile kohaldatava huvide konflikti poliitika ülevaade;

⁴² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. a. aasta direktiiv 2013/34/EL teatavat liiki ettevõtjate aruandeaasta finantsaruannete, konsolideeritud finantsaruannete ja nendega seotud aruannete kohta, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2006/43/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiivid 78/660/EMÜ ja 83/349/EMÜ (ELT L 182, 29.6.2013, lk 19).

- h. sisekontrolli raamistiku ülevaade; ja
- i. talitluspidevuse juhtimise raamistiku ülevaade.

I lisa. Sisejuhtimise põhimõtete väljatöötamisel arvestatavad aspektid

Kooskõlas III jaotisega peaksid krediidiasutused ja investeerimisühingud sisejuhtimise põhimõtete ja korra dokumenteerimisel võtma arvesse järgmisi aspekte:

1. Aktsionäride struktuur
 2. Konsolideerimisgrupi struktuur (juriidiline ja funktsionaalne struktuur), kui asjakohane
 3. Juhtorgani koosseis ja toimimine
 - a) Valikukriteeriumid, sh mitmekesisusega arvestamine
 - b) Arv, volituste kehtivusaeg, rotatsioon, vanus
 - c) Juhtorgani sõltumatud liikmed
 - d) Juhtimisfunktsiooni täitva juhtorgani liikmed
 - e) Järelevalve funktsiooni täitva juhtorgani liikmed
 - f) Ülesannete sisemine jaotus, kui asjakohane
 4. Juhtimisstruktuur ja organisatsiooniskeem (koos konsolideerimisgrupile avalduva mõjuga, kui asjakohane)
 - a) Komiteed
 - i. Koosseis
 - ii. Toimimine
 - b) Täitevkomitee, kui on loodud
 - i. Koosseis
 - ii. Toimimine
 5. Võtmeisikud
 - a) Riskijuhtimise funktsiooni juht
 - b) Vastavuskontrolli funktsiooni juht
 - c) Siseauditi funktsiooni juht
 - d) Finantsjuht
 - e) Muud võtmeisikud
 6. Sisekontrolliraamistik
 - a) Kõigi funktsioonide (sh korralduse, ressursside, kaalu ja võimu) kirjeldus
 7. Riskistrateegia ja riskijuhtimise raamistiku kirjeldus
 8. Organisatsiooniline struktuur (koos konsolideerimisgrupile avalduva mõjuga, kui asjakohane)
-

- a) Tegevusstruktuur, äriiinid ning pädevuste ja kohustuste jaotus
 - b) Tegevuse edasiandmine
 - c) Pakutavad tooted ja teenused
 - d) Äritegevuse geograafiline ulatus
 - e) Teenuste osutamise vabaduse korra raames teenuste osutamine
 - f) Filiaalid
 - g) Tütarettevõtjad, ühisettevõtted jne
 - h) *Offshore*-rahanduskeskuste kasutamine
9. Tegevus- ja käitumisjuhend (koos konsolideerimisgrupile avalduva mõjuga, kui asjakohane)
- a) Strateegilised eesmärgid ja ettevõtte väärtused
 - b) Asutusesisesed koodeksid ja eeskirjad, ennetuspoliitika
 - c) Huvide konflikte käsitlev poliitika
 - d) Rikkumistest teatamine
10. Sisejuhtimise põhimõtete staatus koos kuupäevaga
- a) Väljatöötamine
 - b) Viimane parandus
 - c) Viimane hindamine
 - d) Juhtorganipoolne kinnitamine

